

TRGOVSKI LIST

časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 1. junija 1935.

Štev. 62.

Zmaga češkoslovaških tovarišev

Pri zadnjih češkoslovaških volitvah se moreta ponasati z doseženim uspehom zlasti dve stranki: na nemški strani stranka sudetskih Nemcev Henleina, na češki pa obrtniško-trgovska stranka srednjega stanu, ki jo vodi poslanec Najman. Zmaga prve stranke je le bolj slučajna, ker je le posledica narodno-socialističnega vpliva iz Nemčije in zato ni dosežena z lastno močjo. Čisto drugačna pa je zmaga češkoslovaških obrtnikov in trgovcev, kajti ta zmaga je plod dolgotrajnega dela in požrtvovalnih naporov, da pride srednji stan do svojih pravic. Prva zmaga more zato tudi tako naglo ugasniti, kakor je bila Henleinu naklonjena, druga zmaga pa je trajne vrednosti in z njo sta si češkoslovaški trgovci in obrtniki za trajno zagotovila soodločilni vpliv v češkoslovaškem javnem življenju.

Ko k temu velikemu uspehu bratski češkoslovaški stranki iskreno čestitamo, pa se ne hote vprašamo, kdaj bodo jugoslovanski trgovci in obrtniki ter z njima vred tudi jugoslovanski industrialec dosegli podoben uspeh. V češkoslovaški republiki, kjer je strankarsko življenje nad vse razvito, kjer se je potegovalo za narodno zaupanje nič manj ko 16 parlamentarnih skupin, je mogoče doseči soodločilni vpliv v javnem življenju le s pomočjo stranke. Kajti edino te odločujejo. Češkoslovaški gospodarski ljudje srednjega stanu so to spoznali, spoznali pa so tudi, da so samo delali tlako drugim strankam, dokler niso imeli lastne organizacije in zato so si ustanovili tudi svojo lastno stranko. Pred skoraj 30 leti se je začelo to gibanje za politično osamosvojitve češkoslovaških gospodarskih ljudi srednjega stanu in na zadnjih nedeljskih volitvah je to gibanje zmagovalo na vsej črti in stranka je napredovala za več ko četrt milijona glasov. Tako zelo se je s to zmago utrdila, da kliče strankin voditelj poslanec Najman v svoji zahvali na volilce svoje pristase na delo, da postane stranka najmočnejša češka stranka.

Pri nas so razmere precej drugačne in zato tudi pri nas še ni te potrebe po lastni stranki naših gospodarskih ljudi, kakor je na Češkoslovaškem. Čisto ista potreba pa je tudi pri nas, da si naši gospodarski ljudje pribore soodločilni vpliv na javno življenje. In ta potreba postaja tem večja, čim dalje traja kriza in čim dalje so ogorčeni interesi naših trgovcev in obrtnikov.

Lani je bil na kongresu v Skoplju storjen odločilen korak v smeri, da se uveljavi sila jugoslovanskega trgovstva. Toda treba bo napraviti še en korak, da se organizira ves naš srednji gospodarski stan, da se vsa ta ogromna sila združi v enem cilju, da dobi naše gospodarstvo one pogoje, ki jih potrebuje za svoj napredek.

Toda preden bo ta veliki cilj dosežen, je treba, da so osnovne celice te vsedrjavne organizacije našega gospodarskega srednjega stanu popolnoma izdelane, da ni v njih organizaciji nobene pomanjkljivosti in nobenih vrzeli. Do te popolnosti svoje organizacije pa ni dospelo niti slovensko trgovstvo, kaj šele jugoslovansko trgovstvo. Saj so se v nekaterih banovinah združenja trgovcev šele komaj ustanovila in saj imamo v mnogih banovinah zveze teh združenj šele od lani. V mnogih banovinah pa niti vsa združenja še niso organizirana pri svojih zvezah, katerih moč je zato oslabiljena, njih veljava pa zmanjšana. Še mnogo dela bo treba izvesti, preden bodo vsaj lokalne organizacije trgovstva dovršene.

A tudi trgovski tisk še dolgo ni na tej višini, kakor bi moral biti. Naši srbski tovariši so že pred vojno imeli svoj ugledni dnevnik, danes se zadovoljujejo le s tednikom. A tudi tisk naših gospodarskih ljudi v drugih banovinah je še slabo razvit in kljub svoji dobri kvaliteti ne izpolnjuje v javnem življenju one vloge, ki bi jo moral

izvajati v interesu našega gospodarstva. Delo za napredek tiska gospodarskih organizacij je treba silno dvigniti, ker je tisk prva možnost za uveljavljanje skupnih ciljev vseh naših gospodarskih stanov v javnosti.

Po sijajni zmagi naših češkoslovaških tovarišev je treba, da sledimo njih primeru ter da z enako vnetostjo in solidarnostjo delamo za izpolnitev svojih organizacij in svojega tiska. Ne samo takrat, kadar pritisne davkarija, temveč vselej in neprestano

mora vsak zavedni trgovec misliti na napredek svojega tiska in svoje organizacije, ker samo na ta način se ne bodo krojili zakoni in zakonski predpisi proti njegovim interesom.

Češkoslovaški tovariši so s svojo silno zmago jasno pokazali pot, ki vodi k rešitvi. Čas je, da temu njihovem vzgledu sledimo in da z isto vnetostjo okrepitvijo svojih organizacij in svojega tiska pripravimo zmago zdravih gospodarskih načel v našem javnem življenju.

Danes otvoritev velesejma

Danes bo slovesno otvorjen XV. Ljubljanski vzorčni velesejem. Kaj pomeni Ljubljanski velesejem ne le za slovensko, temveč tudi za jugoslovansko gospodarstvo, dokazuje jasno članek »Jugoslovanskega Lloydja«, ki ga objavljamo na drugem mestu.

Zato naj navedemo na tem mestu le nekoliko najbolj značilnih podatkov za letošnji velesejem.

Predvsem je treba omeniti, da je letos število razstavljalcev izredno veliko in da ni mogla velesejska uprava namestiti vseh prijavljenih razstavljalcev. Posebno razveseljuje je, da se je zlasti pomnožilo število domačih razstavljalcev, kar dokazuje, da osamosvojitve našega gospodarstva stalno in trajno napreduje. Od tujih razstavljalcev jih je največ v avtomobilski stroki, ki bo na letošnjem velesejmu vprav sijajno zastopana. Znižanje taks na motorna vozila je v polni meri doseglo pričakovani rezultat. Zeleti bi samo bilo, da bi tudi občine znižale svoje previsoke motorne takse.

Zelo lepa bo tudi razstava naše tekstilne industrije. Pripomniti pa je treba, da velik del naših tudi domačih tekstilnih tvornic blesti s svojo odsotnostjo. Očividno lastniki teh tvornic še niso prišli do tega spoznanja,

da veliki zaslužki, katere jim daje naša zemlja, obvezujejo tudi njih, da store nekaj za razvoj dežele. Le njih krivda bo, če bodo obiskovalci velesejma konstatirali njih odsotnost. Pri tej priliki bodi tudi omenjeno, da je letos izostala tudi trdka Bafa. Mesto nje je razstavila domača trdka in prepričani smo, da bodo obiskovalci s to izpremembo zadovoljni.

Od posebnosti letošnjega velesejma naj omenimo gasilsko razstavo in pa modno revijo, ki je zgovoren dokaz, na kako visoki stopnji je pri nas modna stroka in kako neoprostljivo greše one naše dame, ki krijejo vse svoje potrebščine predvsem v tujini. Moderna sodobna žena se je oprostil pred sodkom in čas je, da tudi naše dame ne slabe svoj ugled, da še vedno bolehajo na predodku, da je samo tuje blago dobro.

Znova dokazuje Ljubljanski velesejem, da se naši gospodarski ljudje krepko bore proti krizi in zato naj jih vsa javnost podpira in tudi za našo deželo bo prišel čas, ko bomo o gospodarski krizi le še govorili. Zato vsi na velesejem, na razstavo našega gospodarskega napredka in na prireditve, ki na vsakem koraku manifestira našo trdno voljo po gospodarski osamosvojitvi.

Obiščite XV. Ljubljanski velesejem!

V zaščito trgovca in obrtnika

Beograjska zbornica zahteva prepoved prodajalnic tvornic ter detaljnih trgovin del. družb

Težka gospodarska situacija je najbolj pritisnila male ljudi, zlasti manjše trgovce in obrtnike, ki so v nevarnosti, da popolnoma propadejo in da pomnože vrste proletariata. Zlasti pa je poslabšalo položaj trgovcev in obrtnikov vedno večje število detaljnih trgovin tvornic in industrijskih delniških podjetij, ki uživajo tako velike davčne ugodnosti, da trgovci in obrtniki z njimi sploh ne morejo konkurirati.

Iz vseh teh razlogov je nastopila beograjska zbornica proti trgovinam tvornic in industrijskih delniških družb s posebno spomenico, v kateri med drugim pravi:

Propadanje malega trgovca in obrtnika izvira v veliki meri od davčnih ugodnosti, ki jih uživajo prodajalnice tvornic in delniških družb. Pridobnine ne plačujejo te prodajalne na podlagi ocene davčnih odborov, temveč na podlagi računa izgube in dobička, ki ga predloži njihov izgrube. Po poročilu savske finančne direkcije v Zagrebu št. 37.865/1933 z dne 4. oktobra 1934 je bilo odmerjeno »Bafic, d. d. v Borovem osnovni davka za centralo v Borovem njenih 127 podružnic v raznih krajih naše države vsega 163.317 Din davka, od česar odpade na centralo 32.663'40 Din, na vse podružnice pa 130.653'60 Din ali povprečno na vsako podružnico 1030 Din. Največ davka plača podružnica v Beogradu I, skupno namreč 11.824 Din, najmanj pa prodajalnica v Subotici II, ki plača le 39'19 Din.

1030 Din, kolikor pride na vsako prodajalno Bafe, pa plača davka vsaka branjevka (im v Ljubljani celo znatno več), pa čeprav se od nje doseženi promet ne more niti zdaleka primerjati s prometom, ki ga dosežejo Bafine prodajalnice. Saj je v nekaterih Bafinih prodajalnicah po 5 in več pomočnikov, trgovcev pa, ki ima toliko pomočnikov, plača pa že na mesec več davka

kakor Bafina prodajalnica vse leto. Zbornica zato naglašja, da je to razmerje med davkom, ki ga plača trgovec in onim, ki ga plačajo tvorniške prodajalnice naravnost nemogoče. Nastaja samo ena alternativa: ali plača Bafa škandalozno malo davka ali pa plača mali trgovec mnogo preveč davka. Če samo zaradi te davčne neenakosti ne morejo zdržati male prodajalne konkurence s tvorniški prodajalnami in morajo zato propasti.

Se težji postaja položaj trgovca, kadar mora konkurirati s prodajalnicami industrijskih podjetij. Te ne uživajo samo iste davčne ugodnosti ko Bafa, temveč prodajajo odjemalcem svoje blago po ceni, ki jo mora plačevati trgovec v tvornici, kadar jemlje od nje blago. Ta nelojalna konkurenca mora trgovca uničiti in ga tudi uničuje.

Na podlagi vsega tega ugotavlja beograjska zbornica, kar smo že tolikokrat naglašali, da izgublja država silno mnogo na družbenem davku, na drugi strani pa se srednji stan s pridobnino tako zelo obremenuje, da je resno ogrožen njegov obstoj. Pri tem pa je treba opozoriti še to, da je srednji stan čisto naš, dočim je kapital vložen v delniške družbe in tvornice po večini tuj.

Ze v normalnih časih bi morala ta dejstva vzbuditi pažnjo državnih oblasti, tembolj pa v današnjih časih gospodarske stiske ter napete politične, socialne in nacionalne situacije. Beograjska zbornica je dosledno izvajajoč zaključke iz te objektivne presoje položaja prišla do sklepa, da je edina pot k rešitvi, da se družbam, zvezanim na javno polaganje računov, zlasti delniškim, prepove opravljanje trgovskih poslov na drobno. Na prvi pogled izgleda sicer ta zahteva precej radikalna, vendar pa

se ne sme pozabiti, da živimo v izrednih časih, ki zahtevajo tudi izredne ukrepe. Sicer pa je tudi v sedanjem obrtnem zakonu podlaga za takšno prepoved. § 9, toč. 2 zakona namreč pravi: »Pravne osebe, kamor spadajo tudi delniške družbe, družbe z omejeno zavezo in gospodarske zadrage, ne smejo izvrševati rokodelskega obrta niti takih obratov ustanavljati.«

Očividno je, da je zakonodajalec tako sklenil, da zaščiti naše obrtnike, ki so brez dvoma eden najbolj važnih delov srednjega stanu. Popolnoma isti razlog velja tudi za naše trgovce detaljiste. Če torej zahteva beograjska zbornica, da se prepove tvornicam in delniškim družbam ustanavljanje detaljnih trgovin, potem dejansko ne zahteva za trgovce nič drugega ko to, kar je za obrtnike že izvedeno. Zato je popolnoma upravičena zahteva beograjske zbornice, da vlada na podlagi § 63. finančnega zakona za leto 1934/35. izda uredbo z zakonsko močjo, po kateri se prepovedujejo detaljne trgovine tvornic in delniških družb.

Na drugi strani pa je treba napraviti konec temu absurdnemu in čisto nemogočemu položaju, da plačujejo prodajalnice tvornic manj davka ko trgovine samostojnih trgovcev. Nujno je, da se tudi trgovinam tvornice odmerja davčna osnova po davčnih odborih, kakor velja to za trgovine trgovcev. Izgovor Bafe, da plača poleg pridobnine še mnoge druge davke, ne drži, ker tudi trgovci ne plačujejo samo pridobnine, temveč še celo vrsto drugih davkov.

Zahteva beograjske zbornice je popolnoma utemeljena in nujna ter je zato potrebna, da vse trgovske organizacije in korporacije to zahtevo podkreppe in da tudi one pošljejo vladi enake predstavitve. Vse trgovstvo Jugoslavije mora solidarno nastopiti za to zahtevo. Krivicam mora biti že enkrat konec!

Trgovci, ki potujejo za svoje podjetje

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal glede obrtnikov, ki potujejo za svoje podjetje to pojasnilo:

»Kadar lastniki obrtniških delavnic, katerih dohodki so zavezani pridobnini potujejo v poslih svojega podjetja kot agenti ali trgovski potniki, potem se od njih ne bo pobirala pridobnina po fiksni postavki iz člena 59 zakona, če z davčnim potrdilom ali davčno knjižico dokažejo, da so za svoje podjetje že zavezani splošno pridobnini in da ta davek tudi v redu plačujejo.«

Trgovinska zbornica v Beogradu se je nato obrnila na finančno ministrstvo, da veljaj ta olajšava tudi za trgovce, ki potujejo za svoje podjetje kot trgovski potniki ali agenti. Davčni oddelek je nato izdal pojasnilo, s katerim v polni meri ustreza želji beograjske trgovinske zbornice.

Važno za posetnike letošnjega Ljubljanskega spomladanskega velesejma

Posetniki velesejma imajo 50% popust na železnice. Za izrabo tega popusta je izdala železniška uprava posebne železniške izkaznice, ki jih izdajajo blagajne vseh železniških postaj po Din 5'— za komad. Vsak posetnik kupi na odhodni postaji tako železniško izkaznico za Din 5'— in celo vozno karto do Ljubljane. Številko vozne karte vpiše postajna blagajna v železniško izkaznico in isto žigosa. Uprava velesejma potrdi obiskovalcu v železniško izkaznico obisk velesejma. Na povratku žigosa železniško izkaznico še blagajna ljubljanske postaje, nakar velja vozna karta za brezplačen povratek po isti ali krajši poti. Železniška izkaznica brez potrdila o obisku velesejma za brezplačen povratek ni veljavna.

Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 27. maja do 11. junija zaključno, za povratek pa od 1. do 16. junija t. l. zaključno.

Cav. prof. F. Carli, Rim:

Jugoslavija in levantski sejem v Bariju

Ni nam bilo težko prerokovati, ko smo v preteklosti pisali v mnogih in tudi v tem listu o potrebi večje zamenjave med Jugoslavijo in Italijo, ko smo poudarjali potrebo in neizbežnost zblizanja, tesnejše zveze med obema jadranskima deželama. V bistvu smo le podkrepili in vztrajali na tem, kar je pred nedavnim že izrazil Mussolini, ko je dejal: »Med Italijo in Jugoslavijo ni mogoča druga politika kakor politika sporazuma, za katero so dani natančni stvarni pogoji.«

Ta ura je prišla in z najživahnejšim zadovoljstvom je bil pred nekaj tedni v obeh državah pozdravljen predstavniki govori, ki ga je ob izročitvi listin knezu namestniku Pavlu imel novi italijanski poslanik v Beogradu.

Ponavljamo znova z Mussolinijem, da so nam dani natančni stvarni pogoji. Prvi in najvažnejši pogoj je **znatnej gospodarstva** v obeh državah, prva je pretežno naravno-agrarna, druga tudi agrarna, toda z močno industrijsko tendenco. Kdor je posetil v zadnjih letih jugoslovanski paviljon na levantskem sejmu v Bariju, je takoj dobil vtis, da moreta obe mejaški državi še bolj okrepiti medsebojno zamenjo.

Ta pregled produktivnih sil naroda, ki ga je dala na tako odlični, skoraj popolni način vselej Jugoslavija v Bariju, je učinkovito in morda najbolj učinkovito sredstvo za propagando države in njenih zakonodav. Nobena knjiga in nobena razprava ne bi mogla dejansko ustvariti predstave in čara take razstave, kjer vsakdo lahko osebno opazuje značilnosti proizvodnje, raznolikost in odlike, opazi katerih proizvodov nima in katerih ima preobilico. Ne moremo pozabiti, s kakšnim zanimanjem sta občinstvo in gospodarski svet v Bariju in v Milanu opazovala les iz Jugoslavije z vsemi njegovimi derivati, krasne vezanine in čipke iz Ljubljane, bogato raznolikost zemeljskih pridelkov itd. Naj spomnimo s posebnim poudarkom, kakšno privlačnost je imela v Bariju zadnja turistična razstava Jugoslavije. Mnogi, še premnogi ne vedo, da je Jugoslavija bogata naravnih lepote vseh vrst. Zaradi tega bi bilo zelo zaželeno, da bi tudi letos Jugoslavija sodelovala v Bariju ne le z odličnostjo svojih proizvodov, temveč tudi s še bolj bogato in pestro fotografsko razstavo svojih naravnih krasot.

Turizem je gospodarska panoga, ki ima največji življenski pomen za vsako državo, lahko pa dodamo, da je tudi element pobratenja, večjega vzajemnega poznanja narodov, napredka, človeškega in družabnega dviga. Ko se nauče bolje poznati, se narodi

bolj vzljubijo. Ako smemo reči to za vse dežele obče, smo še tembolj upravičeni izreči to glede Jugoslavije in Italije. Naši deželi sta nasprotna bregova velikega morja, ki je skoraj jezero. Mi živahno pozdravljamo bodoče ne le gospodarske, temveč tudi turistične sporazume, katerih koristi za obe državi si vsakdo lahko predstavlja. Pozdravljamo tisto bodočnost, ko bodo jugoslovanski študenti redno prihajali na nagrajena potovanja za pouk in za zabavo v Italijo in italijanski v Jugoslavijo. Naša dva mejaška naroda utegneta imeti sto in sto razlogov za koristno izmenjavo, za zblizanje in vsakovrstne dogovore. Sodelovanje se lahko razširi v neskončnost.

Levantski sejem v Bariju, ki se v prihodnjem septembru odpre za svojo VI. prireditel, je resnični zvezni člen med vzhodom in zapadom, zlasti pa med deželami Jadrana in Sredozemskega morja. Letošnje številne novosti, nove izpopolnitve in razne olajšave za potovanja in posle bodo tej tipični italijanski prireditvi še bolj povečale pomen in zanimivost.

Živo želimo, da bi videli letos prisotno tudi Jugoslavijo; njeno sodelovanje bo pozdravila topla simpatija. Evropi je čedalje bolj potrebno, da se združi, da se skupno bori za rešitev svoje civilizacije. Z napačno zahtevo, da hoče samo izvažati in ničesar uvažati, s fatalno namero, da hoče izdelovati in proizvajati za ves svet, je Amerika izzvala — kot usodno, a upravičeno reakcijo — skoraj povsod gospodarske nacionalizme s poraznimi rezultati, ki so vsakomur očitni.

Evropi je tembolj potrebno vedno večje zblizanje z Vzhodom. Ni nam tu treba poudarjati pomena, ki ga ima Sredozemje za usodo človeštva in za razvoj njegovega kulturnega življenja. Kakor je upadlo zaradi odkritja Amerike, tako se zdi, da zdaj zopet prevzema tisočletno vlogo osi in središča mednarodnega življenja ljudstev. Ni brez pomena, da smo lani videli v Bariju predstavljene vse dežele Sredozemja, razen ene — Alžira; to pomeni, da se vloga Barija kot levantskega sejma celo razširja nekako v sredozemsko prireditel, na vedno širši pregled evropskih problemov. Evropa in Azija se vračata po nujnosti razvoja k pomenu zibelke vseh višjih gospodarskih in duhovnih pojavov.

V teh, za vse narode težkih časih pomeni Bari sporazumno točko za splošne koristi in mora to pomeniti pred vsem našima državama, čemer si želimo varne bodočnosti na osnovi skupnih interesov in vzgonu naravnih sil.

Boj proti gospodarskemu programu Roosevelta

Konservativni krogi v Ameriki so že dolgo vodili borbo proti Rooseveltovim reformam, pa čeprav so te edino sredstva, da ne zavladajo Združenim državam Severne Amerike komunistična nevarnost. V tej ostri, čeprav le bolj podtalni borbi, so dosegli konservativni krogi velik uspeh z razsodbo najvišjega sodišča na tožbo štirih bratov, lastnikov nekakega perutinarskega podjetja. V tej razsodbi je najvišje sodišče soglasno razsodilo, da so predpisi NIRE glede cen in mezd neustavni, ker je imel sicer predsednik Roosevelt pravico osebno izvajati pooblastila, ki jih je dobil od parlamenta, ni pa imel pravice ta pooblastila oddajati naprej NIRE. V neki drugi pravdi pa je najvišje sodišče razveljavilo tudi uredbo o moratoriju za dolgove farmerjev.

Ceprav pomeni razsodba najvišjega sodišča le obsodbo Rooseveltovih ukrepov iz formalnih razlogov, je vendar povzročila v vsej Ameriki največje vznemirjenje in v nevarnosti je obstoj vseh Rooseveltovih reform. To pa bi moglo imeti naravnost nedogledne posledice, kar je takoj po objavi razsodbe nastala zmešnjava že dovolj dokazala. Vsi dogovori, sklenjeni med delavci in tvorničarji bi bili ob veljavo, farmerji bi zašli v obupen položaj, vse cene na ameriškem trgu bi postale plen najbolj brez-

obzirne spekulacije, skratka nastal bi kaos, ki bi mogel povzročiti tudi revolucionarne posledice.

Vse pa kaže, da bo Roosevelt znal te nevarnosti s podporo ameriške javnosti premagati. Po vrsti vsi delavski sindikati so nastopili v obrambo modrega orla in zagrozili z generalno stavko, če bi sklenjeni dogovori bili odpovedani. Zveza ameriških trgovinskih zbornic, zveza tkalnic, razne velike tvornice pa so izdale poziv na svoje člane, da še naprej strogo izvajajo določila NIRE. Roosevelt sam pa se tudi pripravlja na protitakto. Parlamentu bo predložen poseben zakon, s katerim se omejuje pravice najvišjega sodišča, nadalje bodo predloženi zakonski načrti, s katerimi se uzakonijo določbe NIRE. Zlasti pa hoče Roosevelt doseči, da ostanejo v veljavi določila glede cen, ker bi sicer divja konkurenčna borba napravila na ameriškem trgu največje zmešnjave.

Takoj po objavi razsodbe najvišjega sodišča nastala zmešnjava je sedaj zaradi odločnosti washingtonske vlade znatno odpravljena in položaj prihaja zopet v roke vlade. Zato je upati, da bo tudi to pot Roosevelt srečno premagal vse ovire in da bo njegov obnovitveni program izveden.

Boj za frank

Istočasno, ko se bje v Ameriki boj za NIRO in Rooseveltov obnovitveni program, se bje v Franciji srdit boj za ohranitev frankovega tečaja. Do kakšne mere je že narasel ta boj, je najjasneje pokazalo ponovno zvišanje obrestne mere Francoske

banke. Dne 28. maja je zvišala Francoska banka komaj šele na 4% povišano eskontno mero na 6%, kar je za Francijo naravnost nezasišano visoka mera. Glavni namen tega zvišanja je, da se z visoko obrestno mero prepreči beg zlata iz Francije. Na drugi

strani pa naj bi široka pooblastila vladi, da more tudi brez parlamenta izvesti štednjo, utrdila zopet vero v francoske finance in s tem tudi v frank.

Zaenkrat pa se te namere še niso posrežile v popolni meri. Zaupanje ljudstva se ni povrnjeno in naval vlagateljev na hranilnice dokazuje, da je v Franciji izbruhnila kriza zaupanja. Finančni odbor parlamenta pa je z močno večino odklonil pooblastilni zakon, pa čeprav je finančni minister spretno in prepričujoče dokazoval njegovo potrebo. Posledica te odklonitve je odstop imenovanega ministra ter je začasno vodil ministrstvo predsednik Flandin sam. Prav resna pa je nevarnost, da bo morala vsa vlada odstopiti. (Kar se je tudi zgodilo. Gl. Politične vesti.) Problem je v tem, da je sanacija francoskega državnega gospodarstva brez znižanja plač nemogoča, na to znižanje pa se poslanci iz strahu pred volilci ne upajo pristati. Flandin, ki je preprečil, da bi Doumergue izvedel sanacijo državnega proračuna do konca, bo sedaj najbrže sam padel ob tem vprašanju. Vendar pa se ni položaj franka tako slab, da ne bi mogla mednarodna spekulacija, ki se je tako divje zagnala na frank, doživeti prav občuten poraz. Kajti tako Anglija, kot tudi oficialni krogi drugih finančno močnih držav, ne zele, da bi padel frank, ker bi se s tem situacija na mednarodnem denarnem trgu še bolj poslabšala. Saj se poroča celo iz Amerike, da namerava Roosevelt kljub vsem težavam, ki jih ima zaradi Nire, predlagati stabilizacijo valut.

Po poročilih velikih listov bi bil trenutno položaj franka naslednji. Na deviznih trgih se ni nehal nemir, ki je nastal radi atake mednarodne spekulacije na frank. Tečaj drugih zlatih deviz so bili napram franku še vedno čvrsti in uradne intervencije še niso dosegle pravega učinka. Dvignil se je ponovno tako tečaj funta, kot tečaj dolarja.

Tudi beg zlata iz Francije se še ni ustavil. V času od 1. do 17. maja je izgubila Francoska banka skupno 1 milijardo zlata. V naslednjem tednu od 17. do 24. maja se je oddaja zlata povečala na 3 milijarde in od 24. do 27. maja je morala oddati Francoska banka še dve milijardi zlata, in od tega samo 27. maja eno celo milijardo. Tako se je znižala zlata podloga Francoske banke samo v maju za več ko 5 milijard, da znaša danes vsa njena zlata podloga približno 74,5 milijard. Te izgube so sicer velike, vendar pa ni zaradi njih pozicija banke omajana. Kajti njena zlata podloga je še vedno za poldrugo milijardo višja, kakor je bila pred enim letom. Poleg tega se je njeno kritje povečalo, ker se je znižal obtok bankovcev. Zato je tudi Francoska banka odločena, da nadaljuje boj za ohranitev franka in v ta namen je povišala obrestno mero.

Ce se posreči vladi še, da uvede štednjo v državno gospodarstvo, potem je gotovo, da bo tudi ta ataka na frank, kakor ona pred 11 leti odbita.

Prečiščeno ribje olje se ne sme prodajati v trgovinah

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdalo na podlagi §§ 1, 2, 4, 5 in 27 zakona o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili naslednji sklep:

Da se prepove trgovcem in speceristom prodaja očiščenega ribjega olja (oleum jecor, Aselli depuratum), ker je to zdravilo vnešeno v vseh svetovnih farmakopejah in tudi v našo kot del materije medicae. Po veljavnih predpisih smejo izdajati to zdravilo samo javne lekarne in sanitetne ustanove, ki majo po zakonu pravico, da izdajajo zdravila. Po naknadnem odloku ministra za socialno politiko pa smejo prodajati in izdajati to zdravilo tudi drogerije, ki jih vodijo strokovnjaki.

O vprašanju naših telefonskih pristojbin

bo pod okriljem Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani predaval v torek, dne 4. junija t. l. ob 8. uri zvečer ing. Arnold Zupančič. Predavanje bo v »Trgovskem domu«, Gregorčičeva ul. 27, I. nadst. Snov predavanja je aktualna za vse telefonske naročnike, ki se vljudno vabijo na to predavanje. Vstop prost.

Konstituiranje borznega sveta

Na današnji seji uprave Ljubljanske borze za blago in vrednote se je konstituiral borzni svet tako-le:

Predsednik dr. Ivan Slokar.
Podpredsednika: gg. Ivan Jelačin in Richard Skubec.

V upravni odbor so bili izvoljeni še naslednji gospodje: dr. Josip Basaj, ing. Vladimír Remec, Rihard Schwinger in dr. Fran Windischer.

Politične vesti

Malypetr je podal ostavko svojega kabineta ter dobil mandat za sestavo nove vlade. Po vsej verjetnosti bo sestavljena nova vlada iz prejšnjih vladnih strank, katerim se bo pritegnila še Najmanova obrtniška in trgovska stranka.

Tudi češkoslovaški komunisti so se odrekli antimilitarizmu in na velikem shodu stranke v Pragi izjavili, da bodo podpirali češkoslovaško vojsko, ker se more nemški imperializem premagati le z orožjem.

Henlein je vložil proti listom, ki so ga napadali za časa volilne kampanje, nad 80 tiskovnih tožb.

Finančni odbor francoskega parlamenta je s 25 proti 15 glasovom odklonil Flandinove pooblastilne predloge. 9 poslancev se je glasovanja vzdržalo.

Francoska poslanska zbornica je s 365 glasovi proti 202 glasovoma odklonila zakonski predlog o izrednih pooblastilih vlade. Glasovanje proti vladi so odločili radikalni socialisti, pa čeprav se je njih voditelj Herriot v dolgem in z odobravanjem sprejetem govoru zavzemal za sprejem predloga.

Takoj po objavi izida glasovanja je vlada Flandina odstopila, potem ko je že preje odstopil finančni minister Germain Martin.

S sestavo nove francoske vlade je poveril predsednik republike predsednika poslanske zbornice Bonissona.

Pri volitvah pokrajinskih poslancev v okolici Pariza, v tako imenovanem rdečem pasu, so napredovali komunisti na škodo socialistov.

Sušnik je na seji Zveznega sveta v obširnem govoru o avstrijski zunanji politični situaciji med drugim odgovarjal tudi na Hitlerjev govor. V bistvu pa ni povedal nič novega. Odločno je odklonil Hitlerjevo zahtevo po plebiscitu, ker da je avstrijski narod že pri krvavem plebiscitu dne 25. julija izrekel svojo voljo. Je pa za Hitlerjevo zahtevo, da se natančno določi pojem vmešavanja.

Glede odnosov Avstrije do drugih držav je govoril Sušnik posebno obširno o onih do Italije in zavračal trditve, ko da bi zaradi zavezništva z Italijo trpela neodvisnost Avstrije. Ni več stare Italije, pa tudi ne stare Avstrije. (A da bi to hotel zopet oživiti Sušnik, tega žal ni povedal.)

Popolno enakost za avstrijsko vojsko je nadalje zahteval Sušnik. Kako pa se bo Avstrija te enakosti v oboroževanju poslužila, bo odločila Avstrija sama.

Italija zahteva nad Abesinijo poseben protektorat, kakor ga ima Anglija nad Egiptom. Tako poročajo ameriški listi.

Italijansko vojno ministrstvo je sklenilo, da razširi mobilizacijo vojske, ker da zahteva to varnost italijanskih afriških provinc. Iz Trsta je odšel v Afriko bataljon miličnikov. Priredili so jim nad vse slovesen odhod in delavci so imeli pristo, da so mogli prisostvovati tej manifestaciji.

Angleška vlada je predložila nemški vladi pet vprašanj, kako treba razumeti posamezne odstavke Hitlerjevega govora, tako zlasti glede Avstrije, nemškega letalstva in nemškega oboroževanja.

Rekonstrukcija britanske vlade bo izvedena šele začetkom junija ob priliki rojstnega dne angleškega kralja.

Angleška poslanska zbornica je sprejela zakonski načrt, po katerem se bodo podirle vse stanovanjske hiše, ki ne ustrezajo higijenskim predpisom. Kdaj bomo doživeli tak zakon pri nas?

Generalni inspektor sovjetske vojske, popularni general Budjoni je v govoru na rdečo vojsko naglasil, da mora imeti sovjetska Rusija najmočnejšo vojsko na svetu in vse najmodernejske vojne pripomočke.

Turčija bo nabavila 500 novih bojnih aeroplanov in je parlament v ta namen dovolil kredit 30 milijonov turških lir.

De Valera je izjavil v irskem parlamentu, da ni irske vlade, ki bi mogla dopustiti, da bi služila Irska katerikoli državi kot oporišče za napad proti Angliji.

Pri velikanskih ameriških pomorskih manevrih v Tihem oceanu se je izkazalo, da je havajska pomorska baza tako utrjena, da more vzdržati vsak napad. Če bo tudi praksa potrdila to teoretično mnenje, se bo šele pokazalo.

Paragvajsko vrhovno poveljništvo poroča o novi zmagi nad bolivijsko vojsko.

Vsak angleški državljani bo dobil masko zoper strupene pline, ki bo veljala samo en šiling (okoli deset Din).

Kitajski razbojniki so v bližini Kirina zagnali veliko municijsko skladišče v zrak. Od eksplozije je bilo 32 oseb ubitih, med njimi trije oficirji.

Denarstvo

Pravilnik o maksimiranju obresti
Trgovinski minister je izdal na osnovi uredb o maksimiranju obresti naslednji pravilnik:

Clen 1 (k odst. 3. čl. 1. uredbe od 3. avgusta 1934). Ker se predpis 3. od 1. člena uredbe, ki govori o vračunavanju postranskih plačil ali dajatev v maksimalni znesek obresti, nanaša samo na plačila iz naslova dolžnega posojila, a ne na plačila za druge posle, čeprav bi se obavljali v zvezi z danim posojilom, so izvzete iz tega predpisa in se smejo posebej vračunavati poleg obresti naslednje dajatve:

1. Pri kreditih po tekočih računih na osnovi odstopljenih terjatev, ki niso menične, pristojbina 1/4 odstotka četrtletno od zneska odstopljenih terjatev kot plačilo za posebne manipulacije.

2. Pri dovoljenih kreditih, ki niso izčrpani, plačilo za to, da ima pripravljeno gotovino, 1/4 odstotka četrtletno od zneska neizčrpanega kredita.

3. Pri vseh kreditih vsi stroški in plačila, ki se nanašajo na usluge denarnih zavodov v prometu z njihovimi dolžniki, v isti meri in višini, kakor se za iste usluge običajno zaračunavajo komitentom, ki niso dolžniki.

Clen 2. (k odst. 1. čl. 2. uredbe). Terjatve po tekočih računih se ne smatrajo za vloge, kadar je upnik kreditna ustanova in je kreditiranje izvršeno s posebnim dogovorom.

Clen 3. Pravilnik dobi obvezno moč z dnem objave v »Službenih novinah«. — Objavljen je bil ta pravilnik dne 28. maja.

Znižanje taks za posojila

Finančni minister je na osnovi splošnega pooblastila v finančnem zakonu za olajšave v gospodarstvu izdal dne 23. maja uredbo br. 38.309/III o taksi na podaljšanje roka v listinah o posojilu, ki določa:

Na vse listine o posojilu, za katere je taksa na pravni posel že plačana, izvzemši menice, se taksa ponovno ne plačuje, ako se na teh listinah samih ali z zasebnim pismom izvrše izpremembe glede roka, plačilnega kraja in obrestne mere. Za tako izvedene izpremembe se plača samo taksa dva (2) dinarja.

Prvi hrvaški štedionici v Zagrebu

je trgovinski minister s soglasjem ministrskega sveta z odločbo II. Br. 7448/K/34 z 22. maja 1935 v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov dovolil: 1. odlog plačevanja na šest let; 2. valorizacijo po komisijiski sestavljenem spisku: a) nepremičnine od 72 na 119 milijonov, b) stanovanjske nepremičnine od 46 na 52 milijonov, c) ostale od 46 na 78, skupaj vse nepremičnine od 164 na 249 milijonov dinarjev, s tem, da se po odpisu 59 milijonov znesek 25,9 milijonov prenese v fond za kritje škode ob realizaciji aktiv, 3. obrestno mero 2% brutto na stare hranilne vloge in po tek. računih začeti s 3. marcem 1934. leta, — 4. povečanje akcijskega kapitala za Din 50 milij. z izdajo 40% nih prednostnih delnic v prostovoljnem podpisu na račun starih terjatev, — 5. finančne olajšave iz čl. 15. in 34. v zvezi s čl. 68. uredbe.

*

Inozemci ne morejo biti imetniki delnic Narodne banke, na kar je morala Narodna banka znova opozoriti, ker se je pripetilo, da so njene delnice št. 27088—97, 27103—7, 2051—2, 16001—4, 18527—31, 31241—5, 25356—64, 52501—30 prešle na tuje državljanke, čeprav je prenos v čl. 6. zakona o Narodni banki strogo prepovedan. Vsi takšni posli so torej ničevni in jih banka ne priznava, torej ne priznava tudi akcionarskih pravic na temelju takih poslov.

Beg franka traja dalje. Samo v sredo so prepeljali z letalom v Bruselj 940 kg zlata, v London pa 5056 kg. Mnogi Francozi prihajajo v London z zlatniki in z zlatom v palicah ter kupujejo na debelo funte.

Občni zbori

Delniška družba za kemično industrijo na Dunaju bo imela občni zbor dne 6. junija ob enajstih v svojih prostorih na Dunaju 1., Schottenring 17.

Narodna prosveta v Ljubljani, r. z. z o. z. sklicuje izredni občni zbor, ki bo 7. junija ob treh popoldne v Ljubljani, Novi trg 1/I.

Jurija grofa Thurnskega jeklarne na Ravnah d. d. bodo imele VIII. občni zbor dne 14. junija ob štirih popoldne v mari-borski pisarni dr. Leskovarja, Sodna 16.

Železni majdan in topilnica Topusko d. d. v Ljubljani sklicuje občni zbor na 25. junij ob desetih v prostorih KID na Jesenicah.

Pomen velesejma za naše gospodarstvo

Lepo priznanje zagrebskega lista ljubljanskemu velesejmu

»Jugoslovanski Lloyd«, edini gospodarski dnevnik Jugoslavije, je v uvodniku »Napredek slovenskega gospodarstva« posebej opozoril na veliko vlogo, ki jo ima Ljubljanski velesejem za razvoj slovenskega narodnega gospodarstva. Z največjim priznanjem govori list o pomenu Ljubljanskega velesejma ter pravi med drugim:

Gospodarska organizacija, ki je zelo znatno vplivala na razvoj gospodarstva v Sloveniji, je Ljubljanski velesejem. Je to prav za prav slovenski velesejem. Na njem prihaja do izraza vsestranska delavnost slovenskega kulturnega in gospodarskega udejstvovanja. Nato navaja list, kako je prišlo do ustanovitve Ljubljanskega velesejma, nakar nadaljuje:

»Ljubljanski velesejem je za Jugoslavijo v narodno gospodarskem pogledu velike važnosti, ker ne pospešuje samo medsebojno spoznavanje, temveč kaže tudi našim produkcijskim krogom, kaj se proizvaja in kaj še manjka. Na ta način daje velesejem nove pobude za nadaljnji razvoj naše industrije, trgovine in obrta.

Ker je industrijska delavnost najbolj razvita v Sloveniji, je pridobival Ljubljanski velesejem vsako leto na svojem pomenu. Kako velik napredek je bil dosežen v naši industrijski delavnosti, se je prav nazorno videlo baš na Ljubljanskem velesejmu.

Moderno gospodarsko življenje se razvija v smeri vse večje potrebe novih proizvajalnih dobrin, napredek kulture pa ustvarja vedno nove potrebe. Tako je z Ljubljanskim velesejemom dosežena tudi važna vzgojna naloga, ker predstavlja zbirko novih gospodarskih idej, zamisli, novih potov v industriji, trgovini in obrtu.

Ljubljanski velesejem je zadruga, ki naravno nima namena kopičiti kapitala, ker ima višji in plemenitejši cilj, a ta je, da podpira našo industrijo in naš obrt. Ta institucija se ni bala ne stroškov ne dela, da omogoči večji plasman domačega blaga.

Ves prostor Ljubljanskega velesejma zavzema ploskev 40.000 kv. metrov, a od tega je nad 10.000 kv. metrov razstavnega prostora, na katerem je v 14 letih razstavilo nad 14.500 razstavljalcev. V tej dobi je iz leta v leto raslo število domačih razstavljalcev, dočim je število tujih padalo, kar najbolj jasno dokazuje, kako važno vlogo posrednika izvaja Ljubljanski velesejem za vse panoge domačega gospodarskega življenja. Razstave Ljubljanskega velesejma je obiskalo v času njegovega obstoja nad 2 milijona ljudi. Kakšen poslovni uspeh so imeli od tega obiska razstavljalci, si more vsakdo sam z lahkoto precceniti.

Ljubljanski velesejem se ni omejeval le na pripravljanje vzorčnih velesejmov za pospeševanje industrije, trgovine in obrta, temveč je od leta 1925. dalje organiziral v septembru tudi posebne razstave pod imenom »Ljubljana v jeseni«. V tem okviru je priredil Ljubljanski velesejem 10 kmetijskih razstav (vrtnarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, sirarstvo, kletarstvo, čebelarstvo i. t. d.), 9 higienskih razstav, 5 razstav čistokrvnih psov, 3 lovske razstave, 3 posebne sadjar-ske razstave, gozdarsko razstavo, glasbeno razstavo, tri obrtno vrtnarske razstave, ribarsko razstavo, dve splošno obrtni razstavi, 1 gledališko razstavo, 7 razstav upodabljalčev umetnosti, 3 esperantske razstave, 7 revij slovenskih narodnih noš, dve razstavi slovenske knjige, graf. razstavo, poučno razstavo o reklamah in propagandi, razstavo cerkvene umetnosti, tri misionarske razstave, štiri šolske razstave, eno razstavo združništva itd.

Iz tega se vidi, da se Ljubljanski velesejem ni omejeval samo na gospodarske manifestacije, temveč je posvetil svojo pažnjo tudi kulturnim potrebam države in zlasti še Slovenije.

Razen tega prireja Ljubljanski velesejem vsako leto dve dražbi kož divjačin, ki jih je bilo dosedaj 16. Poleg tega koristi velesejem tudi sicer mnogo narodnemu gospodarstvu in aktivnosti naše trgovine in domačega podjetništva. Od svojih dohodkov uporablja Ljubljanski velesejem majhen del za vzdrževanje stavb in urada, vse drugo pa izdaja za propagandne svrhe. Člani uprave in nadzornega odbora opravljajo svoje požrtvovalno delo kot častno dolžnost popolnoma brezplačno.

V tem duhu je deloval Ljubljanski velesejem v 15 letih svojega obstoja in uspešnega dela in v tem duhu otvarja tudi svoj 15. velesejem. Razumljivo je, če je zanimanje za njegove prireditve vsako leto večje in če bo tudi letos prišlo na Ljubljanski ve-

lesejem veliko število interesentov iz vse države.

Nato podaja avtor članka Vladimir Angelus kratek pregled letošnjega velesejma ter zaključuje svoja izvajanja z besedami: Ta kratki pregled o pomembnosti Ljubljanskega velesejma za slovensko gospodarstvo in s tem tudi za našo nacionalno gospodarsko delavnost je bil potreben v dokaz, da je napredek slovenskega gospodarstva odvisen od prosperanja industrije.

*

Nabavite si velesejmske legitimacije

Legitimacija za obisk letošnjega -XV. Ljubljanskega velesejma upravičuje imetnika, da enajstkrat poseti velesejem preko dneva in 11 krat vinski in jestvinski oddelek po 19. uri zvečer. Imetnik take legitimacije, ki je seveda neprenosna in velja samo za eno osebo, more poljubno izkoristiti svojo legitimacijo. Lahko pride na velesejem čez dan ali zvečer po enkrat dnevno tekom 11 dni, ali pa večkrat dnevno, skupaj tolikokrat, da je 11 dnevni in 11 večerni obiskov izčrpanih. Če bi nekdo obiskal velesejem 11 krat čez dan in 11 krat zvečer, skupaj torej 22 obiskov, in bi vstopnino sproti plačeval, bi ga to veljalo Din 125.—. Legitimacija za vse te obiske pa velja samo Din 25.—.

Žene razstavljajo

Med prvimi zanimivostmi letošnjega spomladanskega velesejma je odlično organizirana razstava »Žena in obrt«, ki jo prireja agilna »Zveza gospodinj« v Ljubljani. Material, zbran na tej razstavi, je seveda zelo obsežen, zato je zahtevala njegova ureditev mnogo dela in truda. Prav radi te obsežnosti pa bo na drugi strani dana obiskovalcu možnost, da se dodobra seznani z razmerjem žene do obrta. Zastopana bo obilica obrtov in obrtnih izdelkov, ki so bodisi delo ženskih rok, bodisi odvisni od ženinkega okusa in nošnje. Tako bodo razstavljeni pestri in kaj različni vzorci in izdelki šivilj, nogavičarskega in rokavičarskega obrta, dalje dežniki, ročne torbice, porcelan, narodne vezanine, gumbi, keramične umetnosti, cvetličarski obrt, tudi saloni steznikov bodo dali obiskovalcu priliko ogledati si njihovo blago, med njimi zlasti salon »Stuzzi«, ki je preskrbel s svojimi izdelki ženske manikene, kateri bodo nastopali na modni reviji. Glavno težišče vse razstave bo v poudarjanju domačega blaga in domačih trdk ter salonov in občinstvo se bo lahko prepričalo o enakovrednosti domačega blaga in dela s tujim.

Isto tendenco bo imela tudi velikopotezno izvedena in tehnično najbolj dovršena modna revija, ki bo obenem najodličnejša prireditev take vrste v vsej Jugoslaviji. Občinstvu se bodo kazali manikeni oblečeni po najnovejši modi. Niti obleke, niti klobuki in niti čevlji ne bodo v ničemer zaostajali po izbranosti in izdelavi za najboljšimi pariškimi ali dunajskimi vzorci. Predstavljenje manikenov bodo poživljale razne pevske, plesne in lutkovne točke in skrbale za veselost in smeh starega in mladega občinstva.

Gasilska razstava

Gasilska zajednica Drav. banovine priredi na spomladanskem velesejmu v Ljubljani od 1. do 11. junija gasilsko razstavo. Ta razstava je zamišljena v večjem obsegu in bo imela 4 oddelke s tem sporedom:

I. oddelek: Reprezentativni prostor. Kipi, slike, fotografije, prapori, trofeje, odlikovanja.

II. oddelek: Zgodovina gasilstva. Zemljevidi z označbo gasilskih edinic v preteklosti, statistika in grafikon o razvoju gasilstva in organizaciji gasilstva od leta 1870., statistika požarov in obvarovalne škode, razvoj orodja, opreme in uniform v zadnjih desetletjih, junaki in žrtve gasilske službe, gasilstvo in svetovna vojna, reorganizacija v Jugoslaviji.

III. oddelek: Sodobno gasilstvo. Statistični pregled današnjega stanja, grafikon o edinicah, članstvu, orodju, slike gasilskih domov in drugih poslopij, ki služijo gasilstvu, modeli ali slike vzornih domov, model ali slika gašenja požara, pravilna in nepravilna organizacija gašenja, moderno gasilsko orodje, gasilstvo v rudnikih, gasilstvo v industrijskih podjetjih, model signalne naprave za požar, organizacija gasilskih čet, uniforma in distinkcije.

IV. oddelek: Sodobna obramba proti napadom iz zraka. Nepridušna celica, slike varnostne kleti, požarne bombe, plinske bombe, obrambna sredstva proti strupom,

Pomnite
1.—11. junij
XV. VELESEJEM
V LJUBLJANI

Pregled domače produkcije

Posebne razstave: Gasilska razstava
Modna revija - gospodinjstvo
Salon avtomobilov
Pohištvo
Male živali

POLOVIČNA VOZINA na železnici, parobrodih in avijonih.
Razstavišče obsega 40.000 m².

zaščitne obleke, maske, cedila, dihalni aparati, razne slike in tabele itd.

Polovična vozina na železnici je dovoljena vsem obiskovalcem letošnjega pomladanskega velesejma v Ljubljani od 1. do 11. junija. Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 27. maja do 11. junija zaključno, za povratek pa od 1. do 16. junija zaključno.

Na ljubljanskem tramvaju je od 27. maja do 16. junija t. l. znižana vozna cena za potnike, ki se izkažejo z legitimacijo ljubljanskega velesejma. Vožnja na progi proti Št. Vidu stane Din 2.—, na mestnih progah pa brez ozira na prestop enotno Din 1'50.

Pojasnilo o plačevanju občinske trošarine na vino in žganje

Z uredbo o plačevanju banovinske trošarine na vino in žganje so bili proizvajalci vina in žganja oproščeni od banovinske trošarine, razen če so istočasno točilci na drobno ali na veliko. Nič pa ni v tej uredbi rečeno o občinski trošarini na vino in žganje. Po § 79 zakona o državni trošarini pa so banske uprave upravičene, da dovoljujejo občinam določeno trošarino. Nekateri banske uprave so zahtevale od finančnega ministrstva navodilo glede občinske trošarine, nekatere pa so dovoljevale občinam trošarino brez ozira na § 13 zakona o naknadnih in izrednih kreditih za leto 1932/33, s katerim paragrafom se določa, da sme znašati trošarina na vino v kmetijskih občinah največ 1 Din za liter, v mestnih občinah pa Din 1'50, na žganje pa 5 Din za hektolitrsko stopnjo. Ker so zaradi tega nastale razne nejasnosti, je sedaj izdal finančni minister naslednje pojasnilo, ki je objavljeno v »Finanjskem zborniku« z dne 16. maja.

Pojasnilo se glasi:

»Občine, ki imajo pravico do pobiranja trošarine na vino in žganje, morejo pobirati trošarino od vsega vina, ki pride na ozemlje občine v promet v svrhu potrošnje, brez ozira na to, če dajejo to vino v promet proizvajalci (vinogradarji) ali trgovci in brez ozira, če so meščani ali pa iz drugih krajev. Ta trošarina pa ne sme v nobenem primeru biti višja, kakor pa jo določa § 13 zakona o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu dohodkov in izdatkov za leto 1932/33., niti se ne sme pobirati kakšna druga davščina na vino ali žganje pod drugim imenom. Od navadnega vina se torej sme pobirati samo trošarina, navedena v § 13 zakona o naknadnih in izrednih kreditih.

Uporaba vina lastnega proizvoda in iz lastnega zemljišča za domačo potrošnjo vinogradarja proizvajalca ni zavezana plačilu občinske trošarine — in to velja tudi za žganje.

Vsi odloki, izdani od banskih uprav, ki so v nasprotju s tem pojasnilom ter z zakonom o državni trošarini ter zakonom o naknadnih in izrednih kreditih k državnemu proračunu za leto 1932/33., se s tem razveljavljajo, banske uprave pa se pozivajo, da jih s posebnim odlokom prekličejo.

Službeni list

kr. banske uprave z dne 29. maja objavlja: Uredbo o ustanovitvi osrednjega sklada za sanacijo bratovskih skladnic — Odločbo o izplačilu podpore za nabavo službene obleke uslužbenecem finančne kontrole — Navodila o voditvi knjig v javnih skladiščih — Navodilo za izvrševanje uredbe o banovinskih trošarinah — Odločbo glede odkupnine za osebno delo nameščencev urada za zavarovanje delavcev — Odločbo o ponovnih volitvah občinskih odborov v Kamniški Bistrici, Lukovici in Sv. Križu — Razglas o veljavnosti izpričeval o završnem izpitu na banovinski šoli za glasbila — Objave občinskih davščin — Oklice sodišč, uradov in razne objave.

Zunanja trgovina

Svetovna trgovina se še ni opomogla

[Po podatkih Društva narodov je bila vrednost svetovne trgovine, izračunjena v zlatu, v prvem letošnjem tromesečju za tri odstotke manjša kot v istem času lani. V Evropi so uvozi nazadovani za 8, izvozi pa za 2 odstotka. V maju se je svetovna trgovina, izračunjena na zlati veljavi, v primeri s februarjem nekoliko zboljšala in je dosegla v primeri s februarjem l. 1929 33,6 odstotkov. Poročilo nadalje poudarja, da je označena kriza s hitrejšim nazadovanjem agrarnih cen kot industrijskih. Škarje cen pa so se začele od začetka l. 1933. zniževati v USA, Kanadi, Nemčiji in Holandski Indiji, od srede 1933 v Jugoslaviji, Italiji in Madžarski in od začetka 1934 tudi v Češkoslovaški, Norveški, Vel. Britaniji in Finski.]

*

Na kongresu mednarodne trgovinske zbornice, ki bo koncem junija v Parizu, se bodo obravnavala vsa važnejša vprašanja mednarodne trgovinske politike. Na posebni seji se bo skušal postaviti tudi akcijski program za enotno izvajanje trgovinske politike.

Nemčija je sklenila z Rumunijo pogodbo, po kateri bo Nemčija vsako leto kupila v Rumuniji za približno tri milijarde lejev petroleja. Rumuniji bo dana s tem možnost, da bo mogla plačevati rente, ki jih dolguje Nemčiji, temveč ji bo še ostalo nekaj deviz za druga plačila. Z novo pogodbo je Nemčija znatno utrdila svoje gospodarsko prodiranje na jugovzhod.

Češkoslovaška monopolna družba je sklenila, da zviša ceno pšenice za julij za 3 Kč pri 100 kg.

Proizvodnja nafte v Češkoslovaški se je znižala od 17.869 q v maju na 16.656 q v aprilu. Skupna proizvodnja v prvih štirih mesecih je dala 66.189 q.

Združene države Severne Amerike letos prvič po 100 letih ne bodo imele nobene pšenice za izvoz, temveč bodo morale znatne količine pšenice celo uvoziti.

Ker se Japoncem zdi, da njih zunanja trgovina še vedno ni dovolj uspešna, pripravljajo reorganizacijo vseh trgovinskih oddelkov pri svojih poslaništvih.

Sklepi mednarodne prometne konference v Crikvenici

Poročilo prometne konference v Crikvenici objavlja, da se je sklenil dogovor za upravitelj potniškega in blagovnega prometa med Jugoslavijo in Nemčijo in hkratu s tranzitnimi državami — Avstrijo, Češkoslovaško in Madžarsko. Doseženi sporazum obsega:

1. za olajšanje turizma se odslej prodajo v Nemčiji tudi povratni vozni listki jugoslovanskih železnic za vse postaje na Jadranu; na to je pristala tudi Češkoslovaška.
2. Urejeno je potovanje skupin po 8 oseb (prej 15) s 80 odstotnim popustom.
3. Za povečanje blagovnega prometa se dovoljujejo odslej v vseh državah enake olajšave za obisk velesejmov.
4. Urejeno je pošiljanje blaga v pošiljkah do 100 kg. To velja zlasti za industrijske izdelke in sveže ribe.

O sklepih gospodarskega sveta Male antante glede turizma bo razpravljala konferenca septembra v Beogradu, kjer bo sodelovala tudi Rumunska. Upati je, da se reši tudi vprašanje kliringa z Reichsbanko preko Basla, za kar je guverner Narodne banke g. Milan Radosavljević že dosegel usten sporazum s dr. Schachtom in kar bi utegnulo še povečati dotok nemških turistov.

Potrošnja piva nazaduje še nadalje

Na 25. rednem občnem zboru Pivovarne Union d. d. je bilo v poslovnem poročilu upravnega sveta zopet konstatirano nazadovanje potrošnje piva. Dočim se je v letu 1932./33. potrošilo 81.812 hl piva, se je potrošilo v letu 1933./34. samo 29.086 hl. Potrošnja je padla, ker je cena piva zaradi prevelikih davščin, kakor pravi poročilo, za sedanjost kupno moč prebivalstva previsoka.

Račun dobička in izgube izkazuje dinarjev 293.625 — izgube, ki se prenese na novi račun. Brutto dohodki družbe od kvasa, piva, špirta in drugi dohodki so dali 30,3 milijona Din, od tega pa je bilo treba plačati 8,08 milij. Din trošarine. Za sirovine je izdala družba 7,8, za režijo 11,8, za davke 0,5 in odpisala je družba 2,3 milijona Din.

Nova telefonska zveza Maribor-Zagreb potrebna

Vedno bolj se množijo pritožbe mariborskih trgovskih in gospodarskih krogov zaradi slabe telefonske zveze med Mariborom—Zagrebom—Beogradom in drugimi večjimi središči v južnovzhodnem delu države.

Od Maribora do Zagreba imamo sicer dva telefonska voda, ki pa sta tako obremenjena, da praktično skoro ne prideta v poštev. Prvi je takozvani omnibus-vod, na katerega so razen Maribora še priključene centrale v Celju, Zidanem mostu, Sevnici in Brežicah ter imajo za svoje pogovore točno odmerjen čas. Razen tega pa je s tem vodom zvezana še avstrijska Stajerska in avstrijska Koroška z Zagrebom. Ker pa imajo telefonski pogovori iz inozemstva prednost pred domačimi, je razumljivo, da je za tuzemske čas pičlo odmerjen. Drugi vod, ki pelje iz Maribora preko Čakovca v Zagreb, pa praktično sploh ne prihaja v poštev. Poštna uprava ga je svoječasno odstopila prometu Zagreb—Praga, sicer pod pogojem, da ga sme do zgradbe nove linije Maribor—Zagreb uporabljati tudi Maribor, toda le, če je proga prosta. Promet na progi Zagreb—Praga pa je tako živahen, da za Maribor skoro nikoli ni prosta. Včasih se zgodi, da je omnibus-vod pokvarjen ter je potem Maribor od Zagreba popolnoma odrezan. V najsrečnejšem primeru je treba čakati na zvezo z Zagrebom po cele ure, tudi cele poldneve. Kaj čudno se sliši in vendar je dokazano, da se dobi v obmejnem Mariboru z njegovim živahnim tujkim prometom, razvito trgovino in veliko industrijo, z mnogimi podružnicami zagrebških bank, mnogo prej telefonska zveza z Dunajem, Berlinom, celo Londonom, kakor z Zagrebom, da o Beogradu sploh ne govorimo, ker je telefonično naravnost nedosegljiv. Pa ne samo mesto, tudi vsa obširna mariborska okolica prihaja tu v poštev. Tako Dravska dolina, Mežiška dolina, ki imata obe silno razvito lesno trgovino in indu-

strijo ter sta navezani na tržišča vzhodno od Zagreba, Dravsko polje, Slovenske gorice, vse Prekmurje ter velika letovišča s pretežnim obiskom iz jugovzhodnih krajev države, Rogaška Slatina, Dobrna, Slatina-Radenci itd., vse to je prizadeto.

Naravno je, da trpi naše gospodarstvo zaradi tega ogromno škodo, ki se ne da preračunati in preceniti. Razumljivo je tudi veliko razburjenje gospodarskih krogov ter številne pritožbe iz teh vrst na pošto upravo zaradi usodepolne pomanjkljivosti v naših prometnih institucijah. V tem primeru je Ljubljana mnogo na boljšem, saj ima z Zagrebom en omnibus-vod in dva direktna voda, tretji pa se sedaj gradi. Pa tudi poštna uprava sama ima ogromno škodo, saj odpade dnevno znatno število pogovorov, ki bi sicer bili ter ji donasali lepe dohodke.

Gradnja telefonskega voda iz Maribora skozi Rogaško Slatino, ki bi meril ca. 180 kilometrov, bi se v kratkem času amortizirala že pri sedanjem stanju prometa, ki bi pa pri direktni liniji gotovo še znatno porasel. Naše gospodarstvo pa bi s tem silno pridobilo, saj so brze in lahko dosegljive telefonske zveze pri današnjem stanju poslovne tehnike pogoj za gosp. napredek. Ker pa itak vse mariborsko področje gravitira s svojimi produkti in trgovino proti južno-vzhodnim delom države, je omenjena telefonska linija gotovo eden najvažnejših prometnih faktorjev severnega dela Dravske banovine.

Upoštevač ta dejstva je Združenje trgovcev v Mariboru naslovilo na upoštevne faktorje posebno spomenico, v kateri je obrazložilo nujnost gradnje novega direktnega telefonskega voda med Mariborom in Zagrebom. — Upati je, da bo našlo razumevanje in da se bo končno izpolnila stara želja mariborskih gospodarskih krogov, ki bo zopet mnogo doprinesla k gospodarskemu dvigu Maribora in zaledja.

Uredba o železniški ugodnostni reekspediciji

(Konec.)

IX. Izravnavna reekspedientu

Izravnavo opravi blagajna reekspedicijske postaje v smislu V. oddelka uredbe na izpisku iz tovarne karte, na katerem mora reekspedient potrditi izravnavo in prejem razlike. Pri tem mora dati blagajniku na vpogled tovarni list od prve do reekspedicijske in duplikat od te do definitivne namembne postaje.

X. Povračilo voznine in refakcije

a) Terjatve za celotno razdaljo. — Povračilo voznine in izplačilo refakcije po uporabljenih tarifah pri ugodnostni reekspediciji sme zahtevati samo reekspedient. Za to mora predložiti:

1. če zahteva povračilo voznine — tovarni list do reekspedicijske postaje in duplikat tovarnega lista od te dalje. Če pa so bile pristojbine za prvo progo vnaprej plačane, se mora predložiti tudi duplikat tovarnega lista z ev. doplačilnim listom.

2. Če se zahteva izplačilo refakcije, je predložiti dokazila iz t. 1. in dokaze, ki jih predpisuje ustrezna ugodnost.

b) Terjatve za dele razdalje.

1. Povračilo voznine za progo od prvotne postaje do reekspedicijske ali od te do nove namembne postaje mora reekspedient zahtevati — če je plačal preveč — samo pred obračunom ugodnostne reekspedije. Zato mora predložiti dokumente, ki jih predpisuje I. del železniške tarife.

2. Izplačilo refakcije na osnovi ugodnosti, ki je bila priznana za progo od prve postaje do reekspedicijske postaje prejemu ter izplačilo refakcije, priznane za progo od reekspedicijske do končne postaje pošiljatelju, mora reekspedient zahtevati pred ali po opravljeni ugodnostni reekspediciji. Za to mora predložiti tovarni list ali duplikat z eventualnim doplačilnim listom do reekspedicijske postaje in duplikat za drugi del proge ter dokumente, predpisane za ugodnost.

3. Povračilo voznine pri frankiranih pristojbinah za progo od prve do reekspedicijske postaje in izplačilo refakcije, ki je bila priznana pošiljatelju, mora zahtevati samo definitivni prejemnik.

4. Povračilo voznine za nakazane pristojbine pri razdalji od reekspedicijske do

končne postaje in izplačilo refakcije, ki je priznana prejemniku, mora zahtevati definitivni prejemnik.

5. Reklamacijam za povračilo voznine se morajo priložiti dokumenti, predpisani v I. delu železniške tarife, reklamacijam za refakcijo pa dokumenti ustrezne ugodnosti.

c) Kompenzacija in regres proti reekspedientu:

1. Če se je reekspedient koristil z ugodnostno reekspedicijo in eventualno pod a) navedeno refakcijo za celotno progo, se mu vračuni presežek pristojbin in refakcij, ki mu je bil likvidiran na osnovi določb pod b) za dele proge prej izkoriščene ugodnostne reekspedije.

2. Ako zahteva reekspedient šele po izkoriščeni ugodnostni reekspediciji izplačilo refakcije za dele proge iz b), 2., se mu vračuni likvidirana vozninska razlika in ev. za vsó progo izplačana refakcija.

3. Ako se ugotovi zahtevam prvotnega pošiljatelja ali definitivnega prejemnika glede delov proge iz b), 3. in 4. šele po izkoriščeni ugodnostni reekspediciji, mora reekspedient dopolniti železnici že likvidirane zneske do višine vozninske razlike in refakcije iz a) za celotno progo.

č) Postopek pri prekartiranih pošiljkah: Ako so bile pošiljke prekartirane v postaji, ki je pred reekspedicijsko postajo ali za njo, se zahteve glede proge od ali do postaje, ki je prekartirala, obravnavajo v smislu spredaj navedenih določb.

XI. Končne določbe

Ugodnostna reekspedicijska se dovoljuje samo osebam, s katerimi je železnica prej sklenila pogodbo.

Pri dovoljevanju reekspedije mora železnica zahtevati od reekspedienta, da položi kavecijo. Višino kavecije določi železnica.

Že v 24 urah

harva, plošira in ke-mišno snaki obleke, klobuke itd. Skrebi in svetlošila arajee, ovratnike in manjete. Pere, suši, moga in lika domačo perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Novi pravilnik glede Bratovskih skladnic

K uredbi o ustanovitvi Centralnega fonda za sanacijo Glavnih bratovskih skladnic je izdal minister za gozdove in rudnike poseben pravilnik, ki določa, da odredi uprava skladnic dva delegata in dva namestnika v upravni odbor fonda. Mandat delegatov traja isto dobo kakor članom Glavnega upravnega odbora.

Svoje upravne stroške krije fond sam, potne stroške za delegate pa plača pokojninski oddelk vsake Glavne bratovske skladnice in obračun odobruje minister.

Za oprostitev premoga, koka in briketa za javne ustanove od predpisane rudarske socialne pristojbine po 4. členu uredbe je treba ob iztvoritvi dokazati, da je tovar res namenjen javnim ustanovam ali določen za metalurške potrebe. Minister lahko odredi položitev kavecije v istem znesku, ki se vrne, ko se poda gornji dokaz.

Ako jim uprava Centralnega fonda dovolji, smejo tiste Glavne bratovske skladnice, ki jim je že dovoljena dotacija, zadržati svoj mesečni prinos na račun te dotacije. Prošnje za dotacijo predlože ministru preko uprave fonda vsako leto posebej do dne 30. novembra. Za letos vlože prošnje takoj po uveljavitvi pravilnika. Priložiti morajo podrobno bilanco. Minister dovoli dotacijo največ za eno leto, more pa hkratu predpisati potrebne ukrepe za štednjo in racionalizacijo vsaki skladnici. Fond bo izplačeval dotacijo mesečno ali tromesečno v znesku, kolikor za isto dobo dospevajo obveznosti za stvarne izdatke.

Z dnem 1. junija 1935 se likvidira Pokrajinski pokojninski sklad za Slovenijo in se vse premoženje sklada izroči Rudarskemu glavarstvu v Ljubljani, ki pobere zaostale doprinose in jih razdeli Pokrajinskemu pokojninskemu skladu za rudarje v Ljubljani. Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Pokojninskemu fondu za nameščence v Ljubljani in Humanitarnemu fondu državnih železničarjev v Zagrebu po ključu, kakor ga odredi minister za socialno politiko za leto 1934.

Kot obveznosti Pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo k čl. 9. in 10. uredbe se smatrajo dodatki, na katere imajo pravico osebe, našteje v § 1. zakona o tem skladu in po razpredelnici iz t. 1922.

Osrednji urad v Zagrebu, Pokojninski fond za nameščence v Ljubljani in Humanitarni fond drž. železničarjev v Zagrebu predlože Centralnemu fondu spisek oseb, ki imajo pravico na dodatek. Potrdilo o njihovih mesečnih dohodkih se mora priložiti potrjeno od občine. Prijaviti se morajo vse nastale izpremembe.

Posebni prinos omenjenim trem ustanovam se plačuje po čl. 6 tega pravilnika, ki stopi v veljavo hkratu z uredbo o centralnem fondu.

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi raznovrstno

rudninsko vodo

Lasna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpologo!

Novosadska zbornica proti veleblagovnicam

Trg. ind. in obrtna zbornica v Novem Sadu je na posebni seji Delovnega odbora trgovinskega odseka razpravljala načrt uredbe o reguliranju razmerja učencev proti številu pomočnikov v trgovinskih in obrtnih obratih. Razen tega je odbor znova pretresal vprašanje o ustanovitvi velikih skladišč »Ta-ta«, ker je državni svet razveljavil ministrsko odločbo, ki je prepovedala ustanovitev teh veleblagovnic v Beogradu. Plenum je sprejel sklep, da skupno z ostalimi zbornicami v državi ukrene vse potrebno, da se na področju te zbornice preči ustanavljanje veleblagovnic.

Dobave-licitacije

Banska uprava v Ljubljani razpisuje znova oферno licitacijo za dobavo pisarniških potrebin na dan 15. junija ob 11. v sobi štev. 21.

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 4. junija ponudbe o dobavi ključev za kretniške ključavnice, topolovih deščic in konzol za pritrditev žicovodnih koles. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 12. junija ponudbe o dobavi 300 m² krovne lepenke, 60 kg šivalnih jermen, razne železnine itd.; do 19. junija pa o dobavi raznega kovinskega materiala.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 13. junija ponudbe o dobavi 1400 kg žebeljev, 700 kg žice, 1000 vijakov, 20 ključev za vijake, 300 kg železnih verig, raznih barv in laka, 10.000 kg lesnega oglja, raznega okovja za okna, vrata in kovčge, grafita, sirkovih metel, 2000 vijakov z maticami, 1000 kg pisanega bombaža, 300 kg krp, 1000 kg karbida, 500 m črne pločevine, 1 Torkretir-aparata, 500 kg solne kisline, 300 kg železnih zakovic, 4000 kg železne pločevine, 450 kg pocinkane pločevine in 200 kg cinkove pločevine.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 11. junija ponudbe o dobavi 980 m platna, 234 duc. gumbov in 38 vreten belega sukanca.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje oферne licitacije:

Dne 8. junija za dobavo 30.000 m² platna, dne 24. junija za dobavo 1200 brusnih kamnov, dne 25. junija za dobavo 30 kg bakra, 500 kg cinka, 1000 kg medenine, dne 26. junija pa za dobavo 1500 kg cinka, 200 kg aluminija, 230 kg aluminija itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Nabava poštnih obrazcev. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 161 vrst poštnih obrazcev za iznos do ca. Din 168.441.— Licitacija bo dne 11. junija t. l. ob eraistih v pisarni ekonomskega odseka. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija. Pogoji po Din 100.— v pisarni direkcije.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje oферne licitacije: dne 5. junija za dobavo 200.000 kg kovaškega premoga; dne 11. junija za dobavo 13.200 kg krp za čiščenje, 6200 kg bombaža za čiščenje in 250 kg vate; dne 12. junija za dobavo 200 kg dekstrina, 5000 kg kalijevega klorata, 1000 kg kalomela, 1000 kg laktoze, 1 centrifuga za sušenje strojnih delov iz nikla, 1 filtrirne sesalke, 70.000 kg jekla ter večje množine samotne opeke in samotne moke; 13. junija za dobavo 5000 kg barijevega nitrata, 2000 kg barijevega klorata, 1000 kg oksalata ter za razne naprave in orodje; 14. junija za dobavo 150 kg indigo-praška, 15 ročnih sesaljk ter za dobavo 2 kompletnih parnih kotlov; dne 15. junija za dobavo 1 proektorja in 3 kontrolnih mikrometrov, 200 kg acetona, 780 kg amilacetata, 1500 kg trikloretilena, 150 kg nišadorja, 20 kg žvepla, 30 kg boraksa ter raznega železa; dne 18. junija za dobavo strojev, ca. 15.000 kg jekla; dne 19. junija za dobavo 250 filcov, 21.000 kg vazelina, 100 kg grafita, 250 kg minija, 1800 kg topovskega olja; dne 21. junija za dobavo 5850 kg mila, 200 kg stipse, 21.200 kg karbida, 3900 kg glicerina, 12.850 kg sode, 200 kg boraksa, 500 kg barij-karbonata, 1800 kg kalijevega nitrata, 1200 kg ciankalija, 1150 kilogramov govejega loja, 650 kg rumene masti, 500 kg žvepla, 300 kg šelaka, 800 kg ferokleonal, 100 kg etilalkohola, 200 kg kuhinjske soli, 100 kg svinčene oksida ter raznih drugih kemikalij; dne 22. junija pa za dobavo 2000 m² filcov ter raznega azbestnega materiala.

Pri Komandi mornarice v Zemunu bodo naslednje oферne licitacije: dne 5. junija za dobavo 10.000 letnih mornariških maj; dne 15. junija za dobavo raznih barv in pleskarskega materiala; 18. junija pa za dobavo 120 ton bencina.

Dne 15. junija bo pri Dravski delavnici v Ljubljani, Kobaridska 43, licitacija za dobavo vijakov, matic, zakovic, železa, karbida, kisika, žebeljev, steklenega papirja, steklenega platna, tesarskih svinčnikov, tirneža, gorske krede, čopičev itd. (Pogoji so na vpogled pri delavnici.)

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Seznam poročila trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence čvrsta; promet Din 1.690.849-21.

Tudi v tekočem borznem tednu ni bilo opaziti živahnije devizne kupčije. Perfekturirani so bili najnujnejši zaključki, zbog česar je ta teden zaključil za preko en četrt milijona dinarjev manjšim deviznim prometom nego pretekli borzni teden (vse v tisočih dinarjev):

Devize: tek. teden 32, minuli teden (69), Din. deviza 481 (117) avstr. priv. kliring, Dunaj 619 (947) priv. klir., Curih 60 (114), London 302 (407) inkl. priv. klir., Madrid — (85) priv. kliring, New-York 80 (27), Pariz 64 (50), Solun 53 (—), Trst — (146).

Nazadovolj je promet v devizi Curih (za 54 tisoč dinarjev), London (za 105 tisoč dinarjev), Trst (za 146 tisoč dinarjev), predvsem pa v Dunaju, katerega je bilo zaključeno v priv. kliringu za 328 tisoč dinarjev manj napram zadnjemu tednu. Porastli pa so zaključki v dinarski devizi (potom avstrijskega privatnega kliringa).

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

27. maja 1935 Din 361.094-50 Dunaj.
28. maja 1935 Din 370.067-80 Dunaj-Din.
29. maja 1935 Din 442.038-38 Din-Dunaj.
31. maja 1935 Din 517.648-53 London-Dunaj.

Skupni devizni promet v mesecu maju je dosegel komaj Din 16.101.000.— in padel v primeri z mesecem aprilom za celih 7 milijonov dinarjev, dočim se je napram lani (v maju) dvignil le za nad pol milijona dinarjev.

Narodna banka je posredovala kot običajno v Curihu (za Din 25.000.—), Amsterdamu (Din 50.000.—) in v Parizu (za Din 25.000.—).

Izmed privatnih kliringov je beležil na vseh borznih sestankih tekočega tedna avstrijski šilingi in sicer 27. in 31. maja t. l. na bazi Din 9'20 do Din 9'20, vmesno pa na bazi Din 9'05 do Din 9'15. Boni grške narodne banke so notirali le v sredo dne 29. maja t. l. in sicer Din 32'15 do Din 32'85.

Dne 27. maja 1935 Dne 31. maja 1935
(S premijo Narodne banke)
povpr. ponudba povpr. ponudba
Din Din Din Din
Amsterdam 2970'86 2984'60 2972'86 2987'45
Berlin 1766'08 1769'95 1756'08 1769'95
Bruselj 748'91 753'97 751'04 756'10
Curih 1421'01 1428'08 1421'01 1428'08
London 216'85 218'91 216'56 218'61
New York 4364'33 4400'64 4366'10 4402'42
Pariz 289'56 291'— 289'52 290'96
Praga 182'85 183'96 182'85 183'96
Trst 360'99 364'07 360'90 364'07

Devizni tečajji so v tem tednu beležili pretežno s čvrsto tendenco. Tako je porastel Amsterdam za 2 točki, Bruselj za 2'14 točke in New-York za 1'77 točke. Za malenkost je popustil tečaj Londona in Pariza, dočim je Berlin, Curih in Trst beležil neizpremenjeno.

Efektno tržišče

Tendence mlačna

Nalik prejšnjim tednom tudi tokrat niso beležili industrijski in bančni papirji, medtem ko so bile v državnih efekti dosežene naslednje notice:

Dne 27. maja 1935. 7% invest. posojilo Din 78'— do Din 79'—, 8% Blairovo posojilo Din 77'— do Din 78'—, 7% Blairovo posojilo Din 67'— do Din 68'—, 7% Seligmanovo posojilo Din 73'— do Din 75'—, 4% Agrarne obv. Din 46'— do Din 47'—, 6% Begluške obv. Din 64'— do Din 64'75, 7% stabilizacijsko posojilo Din 77'— do Din 80'—, 2% Vojna škoda Din 370'— do Din 373'—.

Dne 31. maja 1935. 7% invest. posojilo Din 79'— do Din 80'—, 8% Blairovo posojilo Din 77'50 do Din 78'50, 7% Blairovo posojilo Din 66'50 do Din 67'50, 7% Seligmanovo posojilo Din 72'— do Din 74'—, 4% Agrarne obv. Din 46'— do Din 47'—, 6% Begluške obv. Din 64'— do Din 65'—, 7% stabilizacijsko posojilo Din 78'— do Din 80'—, 2% Vojna škoda Din 270'— do Din 372'—.

Porastli so tečajji Investicijskega posojila (+1'—), 8% Blaira (+0'50) in stabilizacijskega posojila (+1'—). Nasprotno pa je popustil tečaj 7% Blaira za pol točke, Seligman pa za eno točko, dočim so ostali državni efekti notirali včeraj ob ponedeljkovih tečajih.

Žitno tržišče

Tendence čvrsta.

V tem tednu sta bila zaključena dva vagona pšenice in pet vagonov koruze. Cene

so močno poskočile pri pšenici, in sicer za Din 10'— pri 100 kg, pri moki za Din 15'—, pri otrobi za Din 5'— in pri ovsu za Din 2'— pri 100 kg. Koroza je notirala neizpremenjeno, razen bele koroze, ki se je včeraj podražila za Din 1'— pri 100 kg.

Notice, dosežene na včerajšnjem borznem sestanku, so bile naslednje:

Žito:

Koroza:
popolnoma suha, s kvaliteto garancijo, freo vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu 71'— 73'—
popolnoma suha, s kvaliteto garancijo, franko vagon banatska postaja, plačljivo proti duplikatu 70'— 72'—
bela, popolnoma suha, za mletev sposobna, s kvaliteto garancijo, franko vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu 72'— 74'—

Oves:
zdrav, suh, rešetan, franko vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu 107'— 109'—
Pšenica:
zdrava, reš. suha, 78 kg, 2%, franko vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu 139'— 145'—
zdrava, reš. suha, 78 kg, 2%, franko vagon banatska postaja, plačljivo proti duplikatu 137'— 142'—

Mlevski izdelki:

Moka:
pšenična 0g, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu 220'— 240'—
pšenična 0g, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu 220'— 240'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu 200'— 220'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu 180'— 200'—

Otrobi:
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja 100'— 105'—

Lesno tržišče

Tendence še vedno neizpremenjeno mlačna

Vsled pomanjkanja bolet je italijanskim trgovcem uvoz lesa iz naše države precej otežkočen. Sicer se rabi blago, vendar pa morajo naši odjemalci zbog raznih formalnosti pri uvozu dolgo časa čakati na dovoljenje. Vse to pa zelo slabo vpliva na uvoz Tako, z naše strani kot s strani italijanskih kupcev se željno pričakuje sklenitev trgovske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, kar se bo baje v doglednem času tudi uresničilo.

Pretežni del našega izvoza gre zdaj skozi Sušak.

Stalno se iščejo in oddajajo trami ter deske v III. in IV. kvaliteti. Pri tramih je cena še nekoliko ustaljena, medtem ko je pri deskah cena popustila približno na ono višino kakor koncem leta 1934.

V zadnjem času je nekaj več zanimanja za bukovino, vendar pa do zaključkov še ni prišlo.

V hrastovini se položaj ni spremenil; odda se tu pa tam kak vagon podnic in neobrobljenih plohov, večjih zaključkov pa ni bilo.

Kupčija v gorivu pa skoro popolnoma počiva.

Na Ljubljanski borzi je bilo v tem tednu zaključeno 4 vagona tramov in 2 vagona desk smreka-jelka.

Povpraševanja

Ca. 300 m² smreka-jelka desk, III., IV., suhih, 12 do 38 mm, 17 do 40 cm, 4 m dolgih.
Mecenovski plohi 43, 53 mm, 2'85 m, 18—28 cm.
I. javorjevi in jelšovi hlodi, — 40 cm naprej, nekaj od 35 cm naprej, brez grč.
Smrekove deske III., 24 in 28 mm.
Smreka-jelka, podmera, paralelna, suha, 4 m, 10 do 16 cm, I., II., III., debelina 18 mm.
Več vagonov, 18 mm, III., IV., 16 cm naprej, konično, jelka-smreka.
Trami U. T., 13/16 do 18/24, 4 do 10 m.
Smrekov foderine v različnih merah.
Hrast, frize 5, 6, 7 cm, 30 do 50 cm, 27 mm, I., II.
I. parjene bukovne frize, suhe in sveže, 40 cm naprej, 27 mm, 8 do 12 cm.
Jelove deske, III./IV., 12 mm, 4 m dolžine.
Jesenove deske, 25 mm, dolžina od 3 m naprej, širina od 15 cm naprej, količina ca. 25 m².
Trami U. T., 11/11—13/16, dolžina 4—7 m.
Hrastove frize, 35 cm, od 8 cm naprej.
Smreka-jelka deske, lahko konične, dolžina 4 m, 16—45 cm, 18—58 mm, III.
I. jesenov okrogli les in jesenovi boules, belo blago.
I. rezana lipovina.
I. orehovi hlodi in orehovi boules.

Naš pravi domači izdelek

Morali 97/97, 77/77, 37/77, dolžina 4 m.
Par vagonov tramov U. T., 4/5, 4—10 m in 100 kom. tramov U. T. 5/6, 4 m.
Brzjavni drogovi, tanjši kraj 8/10, 10/13, 15/18, debelejši kraj 12/15, 15/18, 18/21, dolžina 5, 6/50 in 8 m.
Javorjevi hlodi, 2'40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, cilindrični, ravni, za furnir.
200 komadov tramov U. T. 4/4, 4/5, 5/6, dolž. 4—8 m.
84 m² I. neparjene bukovine 25 mm, dolžina 1'83 m naprej, 102—180 mm.
Trami U. T. 11/11—13/16, dolžina 4—10 m.
Skurele III./IV., 12 mm, 4 m, 17 cm naprej.
Neparjena bukovina I., 60 cm naprej z 10% 20 cm naprej 38/63—57/70.
Lipovi plohi I., 2'50 m naprej, širina 18 cm naprej z medijo 30/35, 6—12 cm debeline.
Skurele 12 mm, III., 4 m, pravokotno očeljene, 15—50 cm, medija 25 cm.

Število novih podjetij na področju zbornice v Novem Sadu

V razdobju januar—april je bilo prijavičenih v novozastavskem področju 245 trgovskih, 383 obrtnih, 94 gostinskih in 12 industrijskih novih obratov ter 3 nove industrijske prodajalnice.

Odjavilo pa se je 241 trgovskih, 311 obrtnih, 60 gostinskih, 6 industrijskih obratov in 1 industrijska prodajalnica.

Prirastek trgovin je bil samo 4, obrtnih podjetij pa 72. Padlo pa je zlasti število pomožnih lokalov, zlasti obrtnih, in sicer je bilo prijavičenih 13, odjavljenih 17.

Razveselje bi bilo lahko tudi manjše število novih industrijskih prodajalnic. Lani je njihovo število naraslo v prvih štirih mesecih za 18, letos samo za 2, kar seveda še ne označuje pomena te vrste trgovine za ostale trgovce.

Bilance

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani izkazujejo za lani 0.2 milijona Din izgube, ki se je krila iz rezervnega fonda ter se je ta znižal na 1.7 milijonov Din.

Gozdarsko industrijsko podjetje Dobrlin — Drvar a. d. izkazuje za leto 1934 izgubo 2.728.338 dinarjev, skupaj z izgubo iz prejšnjih treh let 10.9 milijona dinarjev. Med aktivnimi postavkami navaja bilanca še vrednostne papirje z 1.7, investicije 8.0, železnice 6.8, dolžnike 26.8, Durmitor a. d. 26.5, zaloge 33.1, material in živila 10.0, inventar 1.2, na strani pasiv beleži glav. nica 20.0, rezervni fond 4.26, spec. rezervni fond 8.6, požarni 5.4, podporni 2, penzijski 3.8, akcepti 5.75, upniki 76.5.

Shell mednarodna transportna in trgovinska družba daje letos 12.5% no dividendo (brez takse), kar še prekaša vsa optimistična pričakovanja, čeprav je bilo zaradi zboljšanja na petrolejskem trgu očitno, da bo dividenda presegla ono iz zadnjih treh let, ki je bila 7.5% na.

Assicurazioni Generali so dosegle v l. 1934 čisti dobiček v višini 30 milijonov lir, za 1.2 milijona več ko v prejšnjem letu. Vseeno pa bo izplačana ista dividenda ko za l. 1933, namreč 175 lir od delnice.

Istituto per il Credito Nabile v Rimu, ki skrbi za financiranje ladjedelnic, je imel lani 2.78 milijona (1933 4.55) lir čistega dobička. Kljub temu bo tudi letos izplačal 5% dividendo. Italijanske ladjedelnice letos njegove pomoči niso potrebovale, ker so se gradile samo bojne ladje in one, ki so bile naročene iz tujine.

Mannesmannovi zavodi v Düsseldorfu so dosegli lani čisti dobiček v višini 3.39 milijona mark proti 2.40 milijona v l. 1933.

Proti nelojalni konkurenci s pre-nizkimi mezdami

Najtežjo stisko preživlja naše gospodarstvo predvsem zaradi silno padle kupne moči širokih plasti naroda. Že agrarna kriza je vrgla cene kmetijskih proizvodov, ko pa je pritiskalo na evropski trg še ceneno ameriško žito, so padle cene še v večji meri, da je prišel kmet v plačilne težkoče. Kmetu se je skušalo pomagati z zakonsko zaščito, ki pa je imela to neljubo posledico, da je kmet izgubil kredit. Veliko milijonov kmečkih dolgov je zaledenelo, kar je silno prizadelo naše trgovce in obrtnike, ki niso mogli priti do denarja za svoje blago.

Nastala je denarna zavora, padel je promet v trgovini, zmanjšale so se možnosti zaslužka in volja za investicije je ponehala. Denar ni več krožil in nastalo je mrtvilo v vseh strokah našega gospodarstva. Podjetja so začela zniževati število delavcev in reducirati njih plače, povečala se je brezposelnost in kupna moč prebivalstva se je stalno manjšala. Vrh vsega pa je brezposelnost še demoralizirala delavstvo.

Ni pa padala kupna moč delavnega ljudstva samo zaradi krize, temveč tudi zato, ker se je zlasti v tujih podjetjih in v južnih krajih izkoriščala kriza v čezmerno zniževanje delavskih zaslužkov. Znani so primeri, ko prejema fabrična delavka le 1 Din na uro, tvorniški delavci pa, ki že poznajo posel, tudi največ 2 Din. Tako se dogaja, da zaslužijo družinski očetje mesečno le okoli 500 Din, pri tem pa še niso všteti razni odtegljaji. Druga škodljiva plat tega čezmernega zniževanja delavskih mezd pa je, da pridejo podjetja, ki plačujejo svoje delavce bolje, v težke neprilike, ker jim škoduje nelojalna konkurenca tvornic z nizkimi mezdami.

Kupna moč prebivalstva pa je padla tudi

zaradi redukcije plač državnih nameščenec, ki seveda ni ostala brez posledic na plače zasebnih nameščenec. V izredno težkem položaju so tudi absolventi srednjih, strokovnih in višjih šol, ker je zaradi splošnega gospodarskega mrtvila prostih novih službenih mest silno malo, da ostajajo večinoma vsi absolventi brez službe. Dostikrat ne preostaja absolventom nič drugega kakor da kot brezplačni praktikanti skušajo polagoma priti do službe.

Nizke plače pa so tudi zmanjšale sposobnost delavca, ker ga tarejo gmotne skrbi in izgubi veselje do dela. Obubožanje prebivalstva povzroča tudi narastek bolezni, ker pada odpornost ljudi. Nič manj težke tudi niso kulturne in moralne posledice prenizkih plač.

Iz vseh teh vzrokov se vedno bolj oglašajo zahteva, da se z zakonom uredi vprašanje delavskih mezd in da se uvedejo za vso državo veljavne minimalne delavske mezde. S tem bi bila preprečena ne samo nelojalna konkurenca z nizkimi delavskimi plačami, in obenem bi se povečala kupna moč prebivalstva, kar bi dvignilo vse gospodarsko življenje. Seveda pa bi morale te minimalne mezde veljati tudi za državna podjetja, ker bi pač moral veljati zakon za vse. Pri tej priliki bodi tudi omenjeno, da nikakor ni pravilno, če država od vsakega podjetja zahteva, da so njegovi nameščenici zavarovani pri Okrožnem uradu, sama pa svojih delavcev nima zavarovanih nikjer.

Uvedba minimalnih mezd sicer ni lahka in bo povzročila mnogo težav ter ustvarila mnogo neprilik, toda z dobro voljo je mogoče tudi to vprašanje rešiti in v interesu gospodarstva je, da se tudi reši.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Lesni proizvodi:

- 528 — Tel-Aviv: zaboji za pakiranje pomaranč;
- 529 — Bagdad: fin upognjen les;
- 530 — Le Caire: ponuja se zastopnik za upognjen les in furnir;
- 531 — Berlin: orehov les;
- 532 — Port Louis (Mauritius): pohištvo in stoli dunaške izdelave;
- 533 — Schönbach: rebrast javor za izdelovanje godbenih instrumentov.

Poljedelski izdelki in zdravilna zelišča.

- 534 — Bruselj: stročnice, oljno seme in druga semena, seno, suhi rezanci iz repe;
- 535 — Hamburg: konoplja in opij;
- 536 — Görlitz: pleve od prosa;
- 537 — Karlsruhe: ponuja se zastopnik za zelenjavo;
- 538 — Port Louis (Mauritius): moka, oljčno in drugo jedilno olje;
- 539 — Christchurch (N. Z.): ponuja se zastopnik za oljčno olje in za vse vrste konzerv;
- 540 — La Plaine-Saint Denis (Seine): razna zdravilna zelišča;
- 541 — Dunaj: kamilice.

Sadjarski proizvodi:

- 542 — Aleksandrija: suhe višnje;
- 543 — Hamburg: suho sadje;
- 544 — Karlsruhe: ponuja se zastopnik za sadje.

Industrija Savske banovine

Poročilo Udruženja industrialcev za Savsko banovino o priliki obnove zbor, dne 24. maja, navaja v splošnih pogledih poslovne težkoče naše industrije. Kakor vse gospodarske organizacije v državi, tako je tudi to združenje opozarjalno odločilne činitelje na škodljive posledice kmetijske zaščite in odlaganja plačil v denarništvu. Industrija je lani trpela zaradi vračanja starih kreditov, ko hkrati ni mogla dobiti novih in so ugodnosti Narodne banke mogli izkoristiti le redki interesi.

Kljub temu je z velikim in odločnim naporom vseh sil industrija vztrajala. Upati je, da zboljšanjem zaposlitve in z uvedbo resničnega sodelovanja med odločilnimi činitelji kmalu premagamo najtežjo krizo, ki tlači vse gospodarstvo. Število zavarovanih delavcev in nameščenec na področju banovine je bilo v l. 1984. povprečno 149.696. Od teh je zaposlila tekstilna industrija 13.114, usnjarska 6.696, kožarska 1.298, gozdna žagarska 16.129, kemična 2.254, higienska 1.823. Mimo žagarske je postala najvažnejša tekstilna industrija in postaja Savska banovina njen center za vso državo.

Potrebno pa je, da se zbiranje statistike spopolni za vso državo, zlasti pa treba urediti razlikovanje od obrta, ker sta si v tem zakon o zaščiti delavcev in zakon o obrtnih nasprotna.

V preteklem letu so bili vsi spori z delavstvom v industriji uravnani brez zlih posledic. Delavstvo pa trpi zbog racionalizacije, ki se mora uvajati zaradi premočne inozemske konkurence. To se opaža še najbolj v tekstilni industriji.

Udruženje si hoče izboljšati predvsem svojo rotiranje ureditev; zboljšati zlasti statistično in informativno službo.

Število članstva se je povečalo za 34 na vsoto 590. Izbrislalo se je v letu 1984. petdeset članov. Največje skupine so lesna industrija s 139 člani, kmetijska 107, tekstilna z 89, rudarska in kovinarska 55, gradbena 54 in kemična z 51 člani. Popolne statistike podjetij in delavstva pisarna zaradi svoje poslovne preobremenjenosti še ni mogla uvesti, mnogokrat pa jo je pri tem delu ovirala tudi nejasnost glede razporeditve podjetij na obrtne in industrijske obrate.

Iz delovanja zagrebškega združenja

Na zadnji seji združenja je bilo sklenjeno, da se ustanovi posebna sekcija za trgovce s sadjem in povrtino. Uprava združenja je sklenila, da bo vodila energičen boj proti dovolitvi podružnic veleblagovnice »Ta-Ta«. Izvoljen je bil posebni odbor, ki naj prouči vprašanje ustanovitve posebnih sodišč v zaščito cen.

Insolvenca velike tekstilne trgovine v Zagrebu

Prejšnji teden je Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov obvestilo člane o insolventnosti tvrdke M. Bauer, ki ji je lastnik S. Quitt iz Zagreba. Dolgovi firme dosegajo 4'92 milijona dinarjev z glavnim zneskom v dinarjih, znatnimi zneski pa v češkoslovaški, švicarski, avstrijski, angleški in poljski valuti.

Razer vdove A. Bauer (17) se kot glavni upniki naštevajo Jugočeška — Kranj (490 tisoč), Krapinska tekstilna 240, Hrv. banka 80, Industrija platnenega blaga Jarše 70, Glanzmann & Gassner Tržič 46, Beogradska tekstilna ind. 48, Preslica 42, Setalana 26, Store 35, Pollack s. Zagreb 69, Tkalnica svilene robe Osijek 43 itd. Med tujimi upniki sta dve češki, dve italijanski, po ena madjarska in angleška tvrdka.

Doma in po svetu

Ob priliki bivanja delegacije francoske mornarice v Beogradu je bil na Kalimegdanu zasajen hrast v počastitev spomina prijatelja Jugoslavije Barthouja.

Novi poljski poslanik na našem dvoru Roman Dembiński je bil od kneza-namestnika sprejet v nastopni avdienci.

Načrt o elektrifikaciji države je izdelal gradbeni minister. Nujno bi bilo železi, da bi se načrt najprej predložil gospodarskim ustanovam in organizacijam v pregled, preden bi bil predložen skupščini, da ne bo načrt v škodo našemu gospodarstvu.

V notranjem prometu se bo odslej sprejemala v isti vagon tudi živina raznih vrst, če bo ena od druge oddeljena s trdno ograjo. To olajšavo je dovolil prometni minister na pobudo kmetijskega ministra.

Prva kolektivna razstava Društva likovnih umetnikov je bila v četrtek otvorjena v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Obisk lepo prirejene in zanimive razstave toplo priporočamo.

Kredit 20 milijonov Din je dovoljen za ureditev Plitvičkih jezer in zboljšanje potoč ob jezerih.

Beogradska občina je popolnoma izenačila plače svojega uradništva z onimi državnega uradništva.

Trije rumunski avioni so uspešno napravili veliki polet iz Bukarešte v Capetown v Južni Afriki in nazaj.

Svetovno znani češki komponist Josef Suk je umrl v Benešovem pri Pragi, zadet od srčne kapi. Slava njegovemu spominu!

V Skadru je zgradila nemška tvrdka za 422.000 zlatih frankov tvornico za portlandski cement. Dosedaj je Albanija krila svojo potrebo na cementu v Jugoslaviji.

»La Normandie«, največja ladja na svetu, je z 2000 potniki na krovu nastopila v torek svoje deviško potovanje čez Atlantski ocean. Ladja si bo skušala priboriti modri trak.

Na italijanski meji je bil ustreljen od naše pogranične straže tihotapec s konji, ki se ni hotel ustaviti na poziv straže. Pred dnevi pa so na Gorenjskem našli trupla treh tihotapev, ki so se pozimi ponesrečili. Vsako leto zahteva nesrečna tihotapska strast številne žrtve od naših ljudi. Ali nesreče še ne bodo ljudi izpametovale?

Italija je ustanovila v Monte Celio pri Rimu prvo letalsko šolo za stratosferne polete. V tej sferi bi bilo mogoči poleti s povprečno hitrostjo 430 milj na uro in se bi prišlo iz Rima v London v dveh urah. Vodja šole je izjavil, da je treba rešiti še tri vprašanja, da bodo ti poleti postali vsakdanji. Treba je privaditi ljudi za bivanje v stratosferi, zgraditi posebne stroje, ki morejo predelati potrebno mešanico bencina z zrakom in najti primerno gorilno snov. Vodja šole je prepričan, da bodo vsa ta vprašanja ugodno rešena.

Od l. 1855. do konca l. 1984. je bilo pridelano v Jahimovem 100 gramov radia, ki je vreden 150 milijonov Kč.

Belgijski rudarji so sklenili, da se vrnejo na delo, čeprav niso dosegli, kar so zahtevali, temveč so bile nasprotno mezde celo znižane. Stavka je trajala zelo dolgo.

Silna toča je na Madjarskem v okolici Kecskemeta pobila na površini 100 tisoč johov vse sadje in pridelke. Škodo cenijo na 20 milijonov pengov. Tudi iz drugih

krajev Madjarske prihajajo poročila o veliki škodi, ki jo je napravila toča.

Strahovit potres je bil v Beludžistanu: Listi poročajo o desetstotih mrtvih. Cela mesta so bila uničena.

Pet strelcev je oddal na dva orožnika zločince Omerza, ko sta ga hotela zaslišati. Podnarednik Štefančič, eden od zadetih orožnikov, je v petek podlegel ranam. Zločinec je pobegnil v gozdove in ga še niso prijeli.

Floridski prekop v USA, ki se prične graditi med javnimi deli za omiljenje brezposelnosti, bo skrajšal ladjam dosedanje pot za tisoč milj in zaposlil neposredno 16 tisoč ljudi eno leto, 10 tisoč pa posredno. Prekop bo odrezal južni del polotoka, bo trikrat daljši ko Panamski prekop in računajo, da se ga bo letno posluževalo nad deset tisoč ladij, ki prevažajo večinoma petrolej iz Galvestona, Texasa ali New Orleansa. Stroški gradnje se cenijo na 800 milijonov dolarjev.

V Kielu je prodajal neki pek zastrupljeno pecivo. Deset oseb je težko zbolelo, od katerih sta dve že prvi dan umrli.

Tržna poročila

Zaradi sejmov v bližini je bil dogon na zagrebški trg ta teden slabši in ni bilo tujih kupcev, cene so pa, zlasti kravam nekoliko padle. Pujskov je bilo mnogo in jim je cena za 10 dinarjev padla.

Dogon: 38 bikov, 542 krav, 121 telic, 96 juncev, 126 volov, 289 telet, 542 konj in žrebet, 790 svinj in 694 pujskov.

Cene: biki kg žive teže Din 2'80—3, krave mesarice 2'50—3, klobasarice 1'50—1'80, telice za meso 3—3'25, za pleme kos 800—900, voli I. vrste 4'25—4'50, II. po 3'25—3'50, bosanski 2'40—2'50, teleta 3'50—4'50, zaklana 6—7, pitane svinje 6'25—7, navadne 4'50—5'25, zaklane 10, pujski do enega leta 9'50, od sesca 40—90 rep, zaklani 10—12, drobnica 60—80, zaklana 10—12, koze 7—8; lahki konji so bili po 4500 do 5500 par, srednji 6—7, težki 8—9 tisoč, žrebeta 700—800 in 900—1200, konji za meso 1'25—2 dinarja.

Detelja se je kupovala po 55—70, otava 60—70, seno 45—60 za q, slama za krmo po 40—45, za steljo po 30—35, škope po 3, drva meter po 50—60. Krompir je bil na drobno po 0'75 do 1 dinar za kg.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 2. junija. 7.30: Kmetijska ura — 8.00: Nekaj koračnic na ploščah — 8.15: Prenos iz franciskanske cerkve — 9.00: Versko predavanje (p. Regalut Čebulj) — 9.15: V hribih se dela dan, v hribih žari bratje, le brž na plan, na vrh planin (radijski orkester in plošče, akademski kvintet in Drago Zagar) — 11.40: Obvestila — 12.00: Kar želite, vse dobite, kar imamo vse Vam damo (plošče) — 16.00: Fox na fox (plošče) — 16.15: Zenska ura: Počitniške kolonije (dr. Kuralt Mari) — 16.30: Rezervirano za prenos z velesajma — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Čas, poročila, spored, obvestila — 20.30: Od Krna do Učke gore, koncert pev. zbora »Tabor«, vmes predavanje g. Vladimira Regallyja — 21.30: Čas, poročila, spored — 22.00: Ljubljana, srce Slovenije (prof. Jarc v esperantu) — 22.10: orkester Vam bo sviral, plošče bodo pele korajžne in poskočne, okroglo in vesele — 23.00: Prenos z velesajma.

Ponedeljek, dne 3. junija. 12.00: Odlomki iz »Aide« na ploščah — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Klavir, oh ta klavir! (same vesele in poskočne) — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Te prešmentake citre (plošče) — 18.20: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.40: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.00: Beethoven, Schubert, Brahms (poje gđc. Vida Rudolfova, igrajo 3 člani R. o.) — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos opere iz Beograda — 22.00: Vabimo Vas na Bled — esperanto — Čas, poročila, spored — 22.20: Prenos iz Beograda.

Torek, dne 4. junija. 11.00: Šolska ura: Koroški Slovenci (Uršič France) — 12.00: Tuji kraji, tuje pesmi (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Deca občuduje velesajem (Cirila Medvedova) — 18.40: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.00: Slovenski biseri, radijski orkester — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos Händlova oratorija »Juda Makabejec« z Dunaja — 22.00: Ali poznate Julij. Alpe (dr. Reya v esperantu) — 22.10: Čas, poročila, vreme, spored — 22.30: Angleške plošče.

Črna kronika

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkursa za čas od 1. maja do 20. maja 1935. — Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. — Vse druge podatke daje tajništvo Društva veletrg. in industrijecev.

A. Otvorjeni konkurzi:

Savska banovina: Fabijanec Josip, trg. Veliki Bukovac.
Tuškan Evgen, Sušak;
Vojta Josip, Cirkvena.
Primorska banovina:
Hadži Husejnović Smailo, Mostar.
Drinska banovina: Montiljo Bukica, trg. manufakture, Brčko.
Gordić Milorad, lastnik trgovine Jovan Gordić, Loznica.
Donavska banovina:
Radosavljević Dobrivoj, Mladenovac.

B. Razgllašene prisilne poravnave:

Savska banovina:
Kraus Oskar, Zagreb;
Peitl Josip, Čakovec.
Šternberger Koloman, Mali Bukovac.
Primorska banovina: Petrović Pava Ivan, trg., Klobuk.
Zetska banovina: Torre Vjekoslav, Dubrovnik.
Doklešić Dušan pok. Petra, Hercegnovi.
Donavska banovina: Čunić Josip, trg., Ruma; Hadnačević Ivan, trg., Stari Bečej;
Jovanović Djuro, trg., Novi Bečej.

C. Končana konkurzna postopanja:

Savska banovina: Jambrešić Ivan, Zagreb; Novosel Dragutin, Zagreb, Daničičeva ulica 46.

Primorska banovina: Petrović Pava Ivan, trg., Klobuk.

Drinska banovina: Čendilić Arsen i Božidar Pijević, trg., Čačak; Finci A. Mordehaj, trg. z manufakture, Tuzla.

Donavska banovina: Brukner Brata, Senta; Djordjević C. Milosav, Mladenovac; Nedić Petar, Mali Zam.

Moravska banovina: Petrović Radomir, trg., Petrovac.

Simić S. Milosav, Paraćin.

Vardarska banovina:
Dimitrijević Sava, Surdulica.

Č. Potrjene prisilne poravnave:

Savska banovina: Sussin H. »Kinofot«, Zagreb.

Adler R. F., Zagreb;

Karnij Marija in Klancir Franja, Zagreb;

»Postolac«, Neumann Srećko, Zagreb;

Spiegel Franjo, Ogulin;

Tenšek Vjekoslav, Zagreb;

Teodorović Branko, Dvor na Uni;

Zamagna Auro »Lady«, Zagreb.

Primorska banovina: Miletić Braća, Ivan, Miće i Rade Miletić pk. Ante, Vrgorac.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

proizvaja:

Solno in žvepleno kislino,
Kalijev in natrijev soliter,
Kristalno sodo in pralni prašek,
Glauberjevo in grenko sol,
Apno in apnenčev prah,
Rudninski in kostni superfosfat,
Železno-oksidge barve in zeleno galico,
Vodotopna olja za industrijske svrhe,
Razna sredstva za desinfekcijo,
Alkaloidne opijuma in druge farmacevtske izdelke.

Vzorci vseh izdelkov so razstavljeni na
Ljubljanskem velesejmu paviljon G 170-4

Trgovci! Oglasite v
„Trgovskem listu“!

Drinska banovina: Abinum S Isak, trg., Sarajevo.

Donavska banovina: Buksbaum Josip, trg. z železnino, Subotica.

Bogdanov Mitja, Ruma;

Keveš Emil, Petrovgrad.

Beograd, Zemun;

Agaston Anton, Beograd.

Pogoji, pod katerimi je bila poravnava potrjena, se izvedo v našem tajništvu.

V Zagrebu preganjajo šušmarstvo v trgovini

Mestno poglavarstvo v Zagrebu je kaznovalo potnika Richarda Wagnera, ki je avstrijski državljan, z globo 1000 Din ali 15 dni zapora, ker se je bavil z agenturnimi posli v papirnati stroki brez obrtnega lista.

Nadalje je bil kaznovan na 200 Din globe Ivan Djukić, ker je prodajal drva brez obrtnega lista.

Lastnik tvrdke »Impregno« Edo Hartmann pa je bil kaznovan z globo 1000 Din ali 20 dni zapora, ker je prodajal parfumerijske izdelke brez obrtnega lista.

Z globo 300 Din je bil iz istega razloga kaznovan Dane Petrović iz Pirota, trgovec s preprogami.

Jugočeska jugoslovensko-češka tekstilna industrija d. d.

Kranj

Proizvaja:

barvano in tiskano
blago iz bombaževine
in umetne svile

Zahtevajte samo
izdelke te domače
tovarne!

MRCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samoprodaja za Slovenijo vseh izdelkov tovarne za dokumentni in kartni papir ....

BRATJE PIATNIK, RADEČE

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 3

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljše referenca!
Tudi na obroke dobavi tvedka

Ustanovljeno leta 1906

The Rex Co.

Telefon
22-68

Ljubljana
Gradišče 10

Telefon
22-68

Ustanovljeno leta 1906

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica

Kastelic in drug

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Ljubljana Aleksandrova cesta 9
Pritličje levo

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

**Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“!**

Verlič Josip, Ljubljana

lastnik tvrdke:

**Ant. Krisper
Coloniale**
Tyrševa c. 31

**Ustanovljeno
leta 1834**

Telefon št. 22-63
Brzjavi:
Krispercoloniale

**Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe —
Veleprazarna kave — Mlini za dišave**

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka ter vseh vrst mineralne vode
Točna postrežba! Ceniki na razpolago!

Jakob Fligl ded.

Ljubljana

Igriška 10 -- Telefon 33-53
Ustanovljeno 1864

Toplovodne, mrzlo-
vodne instalacije
Stavbno in galante-
rijsko kleparstvo
Strelovodi
Krovec lesa-
cementnih streh

**Naročajte in širite
„TRGOVSKI LIST“**

Za
vse naše
vloge in obveze
jamči
z vsem premoženjem
in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

**HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE**

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročite le „Snežinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter
Ljubljana

„Slavija“

**Jugoslovanska zavarovalna banka
v Ljubljani**

Gosposka ulica 12, telefon št. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Kranjska industrijska družba - Jesenice

izdeluje:

Železo in jeklo: polizdelke (caglje, platine, plamene); valjano železo, okroglo, polokroglo, kvadratno, ploščato; kotno železo; tračnice do 22 kg na tekoči meter; vroče valjano in hladno valjano trakasto železo; debelo in tanko pločevino, črno in pocinkano; železno žico, valjano, izvlečeno, svetlo, žarjeno, pocinkano, pobakreno, pokosi-

treno; cevi za plinovode in vodovode do 3", črne in pocinkane; vlečene cevi za pohištvo; vzmeti za pohištvo iz pobakrene jeklene žice; žičnike vseh vrst.

Oglene elektrode: elektrode za električne peči ter oglene šibike za elektrotehnične svrhe.

Pošta: Jesenice-Fužine, Dravska banovina. — Brzjavi: Industrija Jesenicefužine. — Telefon: Jesenice na Gorenjskem 4.